

NEGRŲ RIAUŠĖS PHILADELPHIJOJE TĖSIASI

NAUJAS PIETŲ VIETNAMO PREMJERAS

Sudaryta civilinė vyriausybė, kuriai vadovaus Nguyen Xuan Oanh

SAIGONAS, Pietų Vietnamas. — Nguyen Xuan Oanh, buvęs viceprezidentas ekonominiams reikalams, perėmė premjero pareigas, kai kariuomenė pagaliau atstatė tvarką Saigone, kur faktiškai buvo bepradėjęs išsivystyti civilinis karas.

Apie naujo premjero paskyrimą buvo pranešta kelioms valandoms praėjus po to, kai kariuomenė pradėjo tramdyti riaušinininkus, kurie per dvi dienas siautė ir beveik visiškai kontroliavo sostinę.

Spaudos atstovams Oanh pareiškė, jog jis tik laikinai sutikęs eiti premjero pareigas, būtent du mėnesius. Po to turėsiant būti sudaryta pastovi vyriausybė.

Oanh yra praleidęs kelis metus Jungtinėse Amerikos Valstybėse, gerai kalba angliškai ir yra vakarietiško nusistatymo. Vadinas, pritaria Vakarų pasaulio vedamai politikai.

Oanh vyriausybėje bus ir karinis triumviratas, susidedęs iš trijų genrolų, būtent: Nguyen Khanh, Doung Van Minh ir Tran Thien Khiemo.

Tikimasi, kad karo vadams pasiseks atstatyti sostinę ir kituose miestuose tvarką, jeigu ne kitokiu būdu, tai paskelbimu karo stovio. Be to, bus uždrausta nuo 9 valandos vakaro iki 4 val. ryto pasirodyti gatvėse.

Krautui valdyti buvo sudaryta karinė taryba iš 65 asmenų. Toji taryba panaikinama, o jos vietą užims Apvienijimo komitetas, kurį sudarys kariškiai ir civiliai. Į komitetą įeis trys aukščiausio rango generalai, budistų ir katalikų atstovai ir gal studentai.

Per porą dienų ėjo savo rūšies karas tarp katalikų ir budistų, o studentai kėlė riaušes, kaltindami Khanhą, jog jis norįs valdyti kraštą diktatoriškais priemonėmis.

Pasinaudodami ta suirute, komunistai per radiją ėmė agituoti Saigono gyventojus, kad jie sukiltų ir nuverstų valdžią. Skelbiama, jog iš komunistų okupuotų vietovių būriai studentų pradėję žygiuoti Saigono kryptimi.

Pačiame Saigone keliose vietose buvo bandoma pradėti demonstracijas, kurios tuoj buvo išblaškytos. Po visą miestą važinėja karo automobiliais patruliai. Penki šimtai demonstrantų buvo suimti. Kaip teigia policija, apie 150 jų turi kriminalinius rekordus.

Kadangi studentų demonstracijos vyriausiai buvo nukreiptos į genoralą Khanhą, kuris menamai planavęs pasidaryti diktatorium, tai tikimasi, jog jie pradės apminti po sudarymo civilinės vyriausybės.

Macapagal sutinka aplankyti Johnsoną

MANILA. — Filipinų prezidentas Diosadado Macapagal pasiskelbė, jog gavęs iš prezidento Johnsono pakvietimą aplankyti Jungtines Amerikos Valstybes. Tą pakvietimą jis priėmė ir planuoja spalio mėnesį su prezidentu Johnsonu pasimatyti.

— Demokratų konvencijoje Adlai Stevenson gražiai paminėjo Eleonoros Roosevelt atliktus darbus, o Farley paminėjo Sam Rayburno darbus įstatymo leidimo srityje.

Anglų spauda giria Hubert H. Humphrey

LONDONAS. — Anglijos laikraščiai labai palankiai atsiliepė apie Hubert H. Humphrey, kurį prezidentas Johnsonas pasirinko viceprezidento pareigoms. Jie pabrėžia tą faktą, jog Humphrey yra labai gerai susipažinęs su užsienio politika ir yra daug keliaavęs ir daug kraštų aplankęs.

Konservatorių "The Times" laikraštis sako, jog buvo laimė, kad Kennedy pasirinko tokį kvalifikuotą asmenį kaip Johnsonas viceprezidentu, kuris visiškai tiko prezidento pareigoms. Tą pat galima pasakyti ir apie Johnsono pasirinkimą Humphrey, kuris turi geriausias kvalifikacijas užimti prezidento vietą.

The Guardian, įtakingas liberalų laikraštis, pastebi, jog Humphrey pasirinkimas paneigė tą nuomonę, kad tik turčiai turi ateiti Amerikos politikoje.

Tas laikraštis dar pažymi, jog Humphrey buvo 1963 m. mirtiesio Anglijos Darbo partijos vadovo Hugh Gaitskell, gerbėjas.

VIENA, Austrija. — Varšuvos radijas, pranešdamas apie Humphrey pasirinkimą viceprezidento postui, nepasigailėjo komplimentų kandidatui.

Budapešto (Vengrijos) radijas irgi gana palankiai atsiliepė apie Humphrey, nors ir kritiškai jį už rėmimą Amerikos politikos Kubos ir Pietų Vietnamo atžvilgiu bei jo pasisakymą, kad komunizmas sudaro pavojų.

Humphrey nepatinka gub. George Wallace

CLEVELAND. — Atvykęs į karo veteranų konvenciją, Alabamos gubernatoriaus George Wallace pasikalbėjime su korespondentais pareiškė, jog pasirinkimas Hubert H. Humphrey viceprezidento postui pakenks demokratams pietų valstybėse. Tačiau pridūrė, jog nei Johnsonas nei Goldwateris negalį būti tikri, kad vienas ar kitas laimės pietines valstijas.

Paklaustas už ką balsuos, Wallace atsakė, jog jis negalįs pasakyti. Girdi, aš palauksiu ir pažiūrėsiu.

Bailey ir toliau eis pirmininko pareigas

ATLANTIC CITY, N. J. — Prezidentas Johnsonas pasiskelbė, kad John M. Bailey ir toliau pasilikti Demokratų nacionalinio komiteto pirmininku.

Toms pareigoms Bailey buvo paskirtas po John F. Kennedžio išrinkimo prezidentu. Jo vadovavimu demokratams prezidentas Johnsonas yra patenkintas ir todėl nutarė vadovybės nekeisti.

— Pres. Johnson ketvirtadienį buvo nukrisęs į Winchester, Ga., ir dalyvavo sen. Harry F. Byrd žmonos laidotuvėse.

MINIA BUVO SUTIKTA SAUTUVŲ UGNIM. — Sužeista moteriškė nešama iš ugnies srities. Pietų Viet Nam kariai šaudė demonstrantų eilę, kai buvo vertinami pro Saigono Vyriausios Kariuomenės būstinės vartus.

TUKSTANČIAI TURKŲ DEMONSTRUOJA ANKAROJE, ISTANBULE IR IZMIRE

ANKARA, Turkija. — Prasidėjusios Ankaroje demonstracijos vis labiau plečiasi. Jos jau persimetė į Istanbulį ir Izmirą. Didėja ir demonstrantų skaičius. Jų jau priskaitoma tūkstančiai. Turkų demonstracijos yra atkreiptos netik prieš Jungtines Amerikos Valstybes, bet taip pat ir prieš savo vyriausybę. Ir tos demonstracijos yra susijusios su Kipro salos problema.

Demonstracijoms daugiausia vadovauja studentai, kurie yra nepatenkinti savo vyriausybės nuolaidumu ir JAV, kurios darandis spaudimą į jų vyriausybę.

Demonstracijos padidėjo po to, kai vyriausybė paskelbė, jog ji nesijusi pakaitų Kipro esančiam turkų kariuomenės garnizonui. Pagal susitarimą kas šeši mėnesiai pusė to garnizono būdavo pakeičiami naujais kariais.

Kipro prezidentas Makarios pareiškė, jog turkams bus užkirstas kelias tokią pakaitą padaryti. Tai reiškia, jog Makarios yra griežtai nusistatęs prieš naujų Turkijos karių įsileidimą. Jis pagrūmojo pavartoti net jėgą.

Garnizono pakaita turėjo būti padaryta kaip šiandien. Tačiau valdžia paskelbė, jog ji to nedarysianti.

Toks valdžios nuolaidumas ir sukirsino turkus, kurie pradėjo demonstracijas. Kadangi jie yra įsitikinę, jog JAV darė spaudimą ir paveikė Turkijos valdžią nedaryti pakaitos garnizonu, tai demonstracijos buvo atkreiptos ir prieš JAV.

Tarptautinėje prekybos parodoje, kuri vyksta Izmire, demonstrantai sunaikino Amerikos, Rusijos, Anglijos, Jungtinių Arabų Respublikos, Čekoslovakijos ir Bulgarijos paviljonus. Jie nuplėšė Amerikos ir Rusijos vėliavas.

Restoranų langai buvo išdužyti ir demonstrantų grupė puolė graikų konsulatą.

Istanbulė 8,000 studentų surengė demonstraciją, nuplėšė nuo amerikiečių kontroliuojamo Hilton viešbučio vėliavą ir jos vietą išlėmė turkų vėliavą.

— Chrysler bendrovės vadovybė labai nustebusi automobilių unijos nutarimu piketuoti jų dirbtuves. Jie manė, kad streikas bus paskelbtas prieš didesnius automobilių gamintojus.

Kokių nubyrejų galima tikėtis

ATLANTIC CITY, N. J. — Pasikalbėjime su korespondentais prezidentas Johnsonas pareiškė savo nuomonę apie vadinamuosius "nubyrejus" balsavimo metu. Vadinas, apie tai, kaip tam tikrais atvejais demokratai persimeta į respublikonų pusę ir balsuoja už respublikonų kandidatus.

Paklaustas, kaip didelį pavojų tie nubyrejai gali sudaryti demokratams, prezidentas pareiškė, jog tie nubyrejai pas demokratus bus daug mažesni, negu pas respublikonus. Jis priminė, jog trys žymiausias įstaigos, kurios renka duomenis ir skelbia vadinamųjų šiaudinių balsavimų rezultatus, vis pabrėžia tą faktą, jog daugelis respublikonų yra nusitarę balsuoti už demokratus. Pagal skelbiamus duomenis, tokių skaičius galįs sudaryti vieną trečdalį visų respublikonų.

Pravdai nepatinka Lietuvos minėjimas

Trečiadienio, rugp. 26 d. "Pravda" labai nepatenkinta demokratų partijos priimta platforma. Sovietų vyriausybė nepatenkinta "prieš Amerikos komunistų partiją platformon įrašytais šmeižtais", platformoje komunistų partija sulgynta su fascistais ir kukluskais.

Platformos autoriai esą apipylę purvais Amerikos komunistus.

Rusams taip pat nepatinka, kad demokratai pasižadėjo padėti išlaisvinti komunistų pavergtas tautas. Sako, kad demokratai "teikia reikšmės demokratams" — teikia reikšmės palams apie komunistų pavergtas tautas. — Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Pabėgo du čekai

Waidhaus, Vokietija. — Du jauni čekoslovakai, važnuodami sunkvežimiu, pralaužė sienos užvarą ir pabėgo į Vakarų Vokietiją. Sargybiniai paleido juos keliolika šūvių, bet nepataikė, nors sunkvežimis buvo kulky suvarstytas.

RIAUSĖS PADARĖ DAUG NUOSTOLIŲ

Riaušinininkai išdužė 125 krautuvų langus ir daugelį jų apiplėšė

PHILADELPHIA, Pa. — Riaušės, kurios prasidėjo negrų gyvenamoje dalyje penktadienį, vis dar nėra sutramdytos, nežinrnt to, kad miesto mēras Tata išleido draudimą, kad tos apylinkės gyventojai nakties metu, be specialaus leidimo, nesirodytu gatvėse.

Uragano nuostoliai

SAVANNAH, Ga. — Vadinamasis Cleo uraganas nusiaubė Floridą, padarydamas jai milijonų nuostolių, kurie, kaip apskaičiuojama, sieks apie \$200,000,000. Labiausiai nukentėjo Miami, Miami Beach, Ft. Lauderdale ir kiti rytinio krašto miestai ir vasių sodai.

Iš Floridos uraganas, nors ir žymiai susilpnėjęs, persimetė į Georgia valstiją, kur siautusi liūtis padarė nemažai nuostolių. Per trumpą laiką iškrito 7 coliai lietaus kritulių. Žemesnės vietos buvo vandens apsemtos ir nemažas skaičius žmonių dėl prasidejusio potvynio turėjo savo namus aplėisti ir ieškoti prieglaudos.

Riaušės prasidėjo dėl mažmožio, būtent, kai policija sustabdė automobilį, kuriuo važiuo girta negrų pora. Kadangi policija norėjo tą įsikaususių negrų porą nugabenti į policijos nuostolį, tai susidaręs negrų būrys šoko juos gelbėti.

Tai buvo neramumų pradžia. Juo toliau, juo rinkosi didesnė negrų minia, kuri akmenimis, plytomis ir bonkomis pradėjo atakuoti policininkus, kurie atvyko iš kitų miesto dalių. Įkaitusi ir kontrolės netekusi minia nepasitenkino policininkų atakavimu, bet ėmė daužyti krautuvų ir namų langus ir duris. Vėliau prasidėjo plėšikavimas: riaušinininkai, įsigavę į krautuves, pradėjo iš jų nešti, ką tik galėjo pagriebti.

Neabejoja Johnsono pergale pietuose

Buvęs stiprus sentimentas už Gouwaterį, paskutiniu laiku pradeda žymiai mažėti

ATLANTIC CITY. — Norėdami patirti, kaip stiprus yra sen. Goldwateris pietinėse valstijose, korespondentai demokratų konvencijos metu pravedė įvairių pietinių (Dixie valstijų atstovų) apklausinėjimą.

Atsakymai žymiajai dalimi sutinka, kad dėl to civilinių teisių įstatymo, Goldwaterio kandidatus padėtis Pietuose yra geroviai kaip sustiprėjusi, tačiau veik visiškai apkliaustieji pareiškė gily įsitikinimą, jog Johnsonas vis dėlto laimės.

"Jei ne civilinės teisės, Johnsonas laimėtų didžiausią balsų daugumą", pareiškė konvencijos delegatas iš šiaurinės Karolinos, pridurdamas, kad Johnsonas vis tiek laimės, bet tik maža dauguma. Panašiai pasisakė daugelis kitų pietiečių.

Veik visi be išimties pripažino, kad Goldwateriui padėtis Pietuose šiuo metu tikrai yra palanki, bet taip pat nė vienas neabejoja, kad laikui balsuoti atėjus dabartinis prezidentas Johnsonas paims viršų.

Texas delegatas kongresmanas James Wright pareiškė, jog ir pas juos pilietinių teisių įstatymui opozicija pradeda praieiti. Žymioji gyventojų dauguma laikosi nuomonės, kad tam įstatymui reikia duoti progos pasirodyti. Texas piliečiams ypač patinka Johnsono mokėjimas išlaikyti "gerbūvį be infliacijos".

"Prieš šešetą savaitių aš pats būčiau tvirtinęs, kad Johnsonas Pietuose neturi jokios galimybės, o dabar, ypač kai buvo priimtas susitarimas dėl pilietinių teisių, mūsų (demokratų delegatų grupės) savo kaukuse (susirinkime) visi pasižadėjo už Johnsoną. Istrijos raidos Goldwateris nepakeis.

Buv. prezidento Franklino Delano Rooseveltto sūnus Elliott Roosevelt, atstovaujantis Floridai, prisijungė prie bendro Johnsono šalininkų choro.

Derybos su Kinija gal būtų naudingos, sako Goldwateris

AVALON, Calif. — Senatorius Barry Goldwateris pareiškė, jog pasitarimai su komunistine Kinija gal būtų naudingi ir privertų prie Pietų Vietnamo karo baigimo.

Esą, jeigu jis būtų išrinktas prezidentu, tai sutiktų tokias derybas pradėti. Jis dar pridūrė, kad, kiek jam žinoma, dabartinė administracija esanti pasirengusi padaryti taiką ir baigti karą Pietų Vietname iki rinkimų.

KALADAUSKAS ATSIŠVEIKINA SU GIMINĖMS IR KROSNĖNAIS

VII

Chicago's biznierių Jonas Kaladauskas, trumpai pasikalbėjęs su savo seserimis ir atvykusiais kaimynais, išgėrė ir, sėdėjęs į taksį kartu su kitais keleiviais, išvažiavo iš Krosnėnų. Savo įspūdžius toliau jis šitaip papasakojo:

— Širdį man skaudėjo, kad reikėjo su savo sesutėmis Bronyte ir Maryte atsisveikinti, bet skausmas man labiausiai širdį suspaudė, kai išvažiavau iš Krosnėnų. Verkti nenorėjau, o ašaros liejosi. Krūtinėje pasidarė tokia tuštuma, kad nežinojau, kas daryti... Prakitais išmuše, kvapo negalėjau atgaulti...

— Krosnėnuose užtrukome kiek ilgiau, negu vieną valandą. Mano palydovas pasakojo, kad buvome beveik dvi valandas... Bet tos dvi valandos man buvo tikrai dvi akimirkos... Pradžioje nesusingaudžiau, kas atsitiko... Norėjau pas kaimynus bent kelioms minutėms užbėgti, norėjau Krosnėnų laukais pereiti, norėjau bent pamatyti vieną kitą jaunatvės draugą, su kuriuo teko žaisti, ganyti, dainuoti... Nieko nemačiau, su nieku nepasikalbėjau, o mašina jau mane vėl paskubomis nešė iš Krosnėnų... Ką mano jaunatvės draugai ir draugės pasakys? Ką jie pagalvos apie mane? Ką tolimesnieji giminės pamanys?

— Jie negali išvažiuoti, bet aš galiu. Aš atvažiavau į savo kaimą ir neturėjau progos su jais net pasisveikinti... Šitokios mintys man krūtinę raizė... Atsigavau, kai mašina jau buvo pralekusi pro Krosną ir pasiekė Simną. Iš Simno plentų pasuko į Alytų, o iš ten per Varėną ir kitus pakelės kaimus ir miestelius sugrįžome į Vilnių. Palydovas norėjo, kad Vilnių pasiektume dar su saule, bet tikėtai vakare įvažiavome į seną Lietuvos sostinę.

— Kai pasiskundžiau, kad gimtiniame kaime buvau labai trumpą laiką, tai man buvo pasakyta, kad kiti ir tiek negavo. Aš turėjau būti laimingas, kad turėjau būti nuvažiuoti į Krosnėnus, pasimatyti su seserimis ir pamatyti didoką būrelį žmonių, atėjusių pasitikti... Reikia turėti vilties, kad ateityje turizmo reikalai kiek pagerės ir bus galima dar kartą aplankyti Krosnėnus ir pasimatyti su tais, kurių šį kartą neteko pamatyti...

— Vilniuje patįsėjome, porą dienų dar mieste pabuvome, o vėliau vėl išskridome į Maskvą. Turiu pasakyti, kad Inturisto pareigūnai su manim gražiai elgėsi. Pagal ankščiau paruoštą planą, mes turėjome Maskvoje dar vieną dieną praleisti, bet ponas Sutkus, Inturisto vedėjas, susižinojo su Maskva ir gavo leidimą dar vieną dieną pasilikti Vilniuje. Vietoje dienos Maskvoje, praleidome dar vieną dieną Vilniuje. Senoje lietuvių sostinėje mums buvo įdomiau, negu visai nepažįstamoje Maskvoje.

— Iš Maskvos vėl sėdome į lėktuvą ir be jokių trukdymų išvykome į Vakarų Europą. Nei Vilniaus aerodrome, nei Maskvos aerodrome neturėjome jokių kliūčių. Jeigu ko nesuprasdavome, tai angliškai kalbantis žmogus mums paaiškino ir padėdavo.

— Esame patenkinti visa kelione. Vladas Rasčiauskas viską buvo gerai sutvarkęs. Matyt, kad jis iš anksto susirašė ir pranešė, ko mes norėjome. — Bendras iš kelionės į Lietuvą išpušis toks: seno lietuviško kaimo nėra. Vietomis dar tebestovi senos bakūžės, bet daugumas žmonių telkiasi į kolchozų centrus. Ten statomi nauji namai su įvairiais centrais.

— Teko kalbėti su žmonėmis, gyvenančiais kolchozuose ir miesteliuose. Miesteliuose gyvena daug geriau, negu kolchoziniuose. Valstybės įstaigose ir įvairiose pramonėse dirbantieji gauna geresnį atlyginimą, negu kolchozuose dirbantieji. Kas daugiau uždirba, tas geriau ir gyvena.

— Jaunimas lanko mokyklas. Vėliau jie turi dirbti valstybės paskirtą darbą. Mano seserį vaikais mokosi. Jie baigė įvairias mokyklas ir įstojo į universitetus.

— Sunkiausias gyvenimas yra lietuviškame kolchoze. Pirmasis atlyginimas labai menkas. Bet jie šiaip taip vis dėlto verčiasi. Aš negalėjau pasakyti, kaip jie verčiasi. Turi po vieną karvę ir po avelę, o kai kurie turi ir vištų. Šiuos gyvulius prižiūredami ir gerai juos maitindami, jie gali ir kiaušinių suvalgyti ir pieno stiklinę išgerti. Mano uošvienė net ir šūrį sugebėjo suspausti...

— Kai paklausai, kaip jiems sekasi, tai beveik kiekvienas pasigiria, kad dabar jau jiems lengviau, negu kad buvo tuo-

Kai uraganas Cleo pražibė pro Miami Beach, Fla., vieno mažo laivėlio tik stebai kykėjo virš bangų. Nuotraukoje matome gyvenamąjį laivą, taip pat nukentėjusį nuo uragano. Didesniojo laivo, kairėje, inkary grandinės buvo nutrauktos.

ANTANAS GINTNERIS

ŠOK GERES, ŠOK NEGERES, ŠOK MERGYTĘ NUSITVĖRES...

Karščiausiu dienų vakarais, kai saulutė pasislėpdavo už kalnų ir nuedavo miegelio, Čikagos šaulių jaunimo grupė "Aušra", vadovaujama Kazimiero Ulevičiaus, pradėdavo tautinių šokių repetitijas. Vieną vakarą šokėjus radau šilapius, kaip vičiukus po audringo lietaus. Vaikiniai ir merginos, neįžūredami karštų dienų ir atostogų laiko, porą vakarų savaitėje, visą mielą vasarėlę sunkiai dirbo. Kai aš jiems pareiškiau savo užuojautą, tai jaunimas man atsakė: tėvynės laimė! Na, ar galima pasitarauti savo tėvynės šokant tokiomis karštomis vasaros dienomis? Pasirodo, kad galima. Šauliai man paaiškino, kad jų pareiga yra atlikti visus darbus, kurie tikiai galėtų prisidėti prie tokio tikslo. Dabar jie turį gerai pasitempti, norėdami gražiai ir pavyzdinai pasirodyti rugpjūčio 23 d. New

Yorko rengiamoje Lietuvių Dienoje, kaip tautinių šokių šokėjai, atlikdami meninę programos dalį. Jie dabar lauzo kaulus ir lieja prakaitą, šokdami šustą, Subatėlę, Oželį, Rugučius, Audejėle, Malūną ir Būstursytį. Sako, kad Malūną ir Subatėlę šoks kartu su "Ateities" šokėjais, nes ten reikia

jau po karo, kai maisto beveik niekur nebuvo...

—Noriu pasakyti, kad Lietuvoje likusiems broliams ir seserims mūsų atsilankymas buvo daug brangesnis, negu mums... Mums šis vizitas sukėlė didelio džiaugsmo, mes nesigailime išteistų tolimai kelionei pinigų, bet mes žinome, kad mūsų vizitas artimiesiems buvo dar brangesnis... Todėl aš planuoju, jei tik gausiu leidimą, ir ateinančiais metais dar kartą nuvažiuoti į Lietuvą. — Baigė savo ilgą pasakojimą J. Kaladauskas. (Pabaiga)

Reporteris

daugiau vyrų šokėjų, o vietoje bus įjungta daugiau iš kitų vietų šokėjų.

Šauliška pareiga ir tėvynės meilė skatina jaunimą pajudėti ir padidėti. New Yorko tautinių šokių repetitijas. Visą vakarą šokėjus radau šilapius, kaip vičiukus po audringo lietaus. Vaikiniai ir merginos, neįžūredami karštų dienų ir atostogų laiko, porą vakarų savaitėje, visą mielą vasarėlę sunkiai dirbo. Kai aš jiems pareiškiau savo užuojautą, tai jaunimas man atsakė: tėvynės laimė! Na, ar galima pasitarauti savo tėvynės šokant tokiomis karštomis vasaros dienomis? Pasirodo, kad galima. Šauliai man paaiškino, kad jų pareiga yra atlikti visus darbus, kurie tikiai galėtų prisidėti prie tokio tikslo. Dabar jie turį gerai pasitempti, norėdami gražiai ir pavyzdinai pasirodyti rugpjūčio 23 d. New Yorko rengiamoje Lietuvių Dienoje, kaip tautinių šokių šokėjai, atlikdami meninę programos dalį. Jie dabar lauzo kaulus ir lieja prakaitą, šokdami šustą, Subatėlę, Oželį, Rugučius, Audejėle, Malūną ir Būstursytį. Sako, kad Malūną ir Subatėlę šoks kartu su "Ateities" šokėjais, nes ten reikia

Jaunimas myli ir gerbia senieji šauliai ir kiti garbingi lietuviai. Tai parodė jų pasirengimo metu, važiuojant į tolimesnes Amerikos dalis, kur bus galima plačiau ir giliau susipažinti su kitų miestų jaunimu ir tuo pačiu lyg atsidėkoti už jų jau porą kartų atvykimą į Čikagą per lietuvių tautinių šokių pasirodymus.

Jaunimas norėjo pasirodyti platesnei lietuvių visuomenei, nes tokie vieši ir skaitlingi jaunimo pasirodymai, kaip Lietuvių Dienoje New Yorko, sukelia jaunų žmonių galvose naujų minčių, sumanymų; duoda jiems jaunos jėgos ir drąsos siekti ateityje dar vertingesnių darbų. Juk jaunimas turi laiko, sveikatos ir sugebėjimo, tik reikia jį laiku ir tinkamai pakinkyti geram tikslui siekti.

Kiekvienas pasijudinimas iš namų reikalauja pinigų. Šauliai, o ypač jų jaunimas, pinigų mažai turi. Bet čia atėjo talkon vyresnieji, kaip Vytautis Didžiojo šaulių kuopos nariai, sumedami tam tikslui virš 100 dolerių, paskui kun. A. Šeštoka, B. Pupalaigis ir J. Laurinaitis — po \$50, Brighton Parko LB Apylinkė \$25, Tauragės klubas — \$75 ir kiti. Be to, vietos šaulių surengtų vakarėlių, išvykų ar gastrolių pelnas ir sudarė sumą virš \$700, kuri buvo reikalinga Greyhound autobusui apmokėti. Šauliai patarnavo visuomenei, dalyvaudami kelių klubų mėnėsnių programose atlikime, gaudami už tai po \$25 už pasirodymą. Jie sutinka patarnauti ir kitiems klubams organizacijoms ar draugijoms; jei tik būtų kviečiami — tuojau ateitų į talką.

Šauliai išvažiavo į New Yorką penktadienį, rugpj. 21 d. Gautomis žiniomis, jie nuvyko laimingai ir sėkmingai dalyvaudami tautinių šokių masiniame pasirodyme tarpe 700 šokėjų. Tai buvo kažkas panašų į buvusius šokių šventes Čikagoje.

kur dalyvavo apie 1,000 šokėjų. Kai jie sugrįžė iš New Yorko — papasakosime atskirai jų įspūdžius ir įvertinimus Lietuvių Dienos prie Atlanto!

Dar reikėtų paminėti, kas sudaro šaulių šokių grupę "Aušra". Štai jos sudėtis: vadovas — K. Ulevičius; akordeonistas — A. Stelmokas; šokėjai, poromis vaikinai ir merginos: J. Buškauskas, J. Zuzelo (ne lietuviškas), M. Kaminskaitė, A. Bilivaitis, O. Janušaitytė, B. Buškauskas, R. Štėlytė, D. Šerelytė, Z. Barauskaitė, J. Garbavojus, V. Feiferis, A. Katkus, V. Palikauskaitė, T. Leonas, B. Kromelis, J. Kaladauskas ir kiti. Jų tarpe yra ir Tomas Leonas, prieš kelis metus atvykęs iš Lietuvos, dabar LB Tarybos narys. Todėl šaulių jaunimui yra garbė turėti tokį jaunuolį, kuris jau įsijungė į lietuvišką darbą ir reikšiasi organizaciniame veikloje.

Šaulių tautinei grupei "Aušrai" gali priklausyti ir ne šauliai. Rudenį organizuojamas šaulių choras. Svarbu, kad visi ateitų bendrai dirbti lietuviško ir tautiško darbo. O jaunimui gerų norų netrūksta, tik reikia jį pakviesti.

NAUDINGI KURSAI

Chicago City Junior College Wilson Branch, 7047 So. Stewart Avenue, ateinančio rugsėjo mėn. 8, 9 ir 10 dienomis registruos norinčius įstoti ir pasimokinti tokių naudingų dalykų, kaip Data processing, Pinigai ir bankų sistema, Sociologija ir miestų gyvenimas, Etika, Dvidešimtojo amžiaus literatūra, aliejaus tapyba, komercinis menas ir rašymas, vaikų globa ir kt.

Tai tik maža dalelė tų įvairių kursų, kurių iš viso 500 duoda Wilsono kolegijos iš 60 įvairiausių šakų dalykų. Dveji metus pasinokus, kelias veda jau tiesiai į tarnybą, bet kas nori ir išgali — tai į visas Chicago's ir vidurvakarių junior kolegijas.

Dar nevėlu įsiregistruoti no-

WAUKEGAN, IL.

Ivyks gegužė

LB Waukegano apylinkės valdyba šių metų rugsėjo 8 dieną, sekmadienį, ruošia gegužinę pikniką, kuris įvyks prie Michigan ežero gražiame Foss Parke, North Chicago, Ill.

Kviečiami šios apylinkės visi lietuviai, o taip pat mielai laukiami svečiai iš gretimų kolonijų. Bus progos susitikti su senais matytais draugais ir pažįstamais ir kartu praleisti dieną gamtoje.

Gegužinė-piknikas tęsis nuo ankstyvo ryto ligi vėlyvo vakaro.

Foss Parkas pasiekiamas vykstant Sheridan Rd. (42 kelias). Įvažiuavus į North Chicago ir pasiekus 17-tą gatvę (ties Park kinu) vykstantieji iš pietų suka į dešinę, o vykstantieji iš šiaurės suka į kairę ir po kelių minučių pasiekiamas Foss Park.

Atostogauja

Bernardas Bracius su šeima jau grįžo iš atostogų, kurias praleido Kanadoje, ten lankydamas savo gimines bei pažįstamus.

Pranas Slyteris su šeima jau taip pat grįžo iš atostogų. Jie lankėsi rytinėse valstijose, aplankė pasaulinę parodą New Yorko ir aplankė gimines bei pažįstamus, gyvenančius Kanadoje.

Dr. R. Giniotis su šeima praleisti atostogų išvyko į New Yorką, kur lankysis pasaulinėje parodoje ir dalyvaus lietuvių dienoje.

rintiems išmokti profesijos. Informacijų pasiklausti prašome skambinti į Admission Office, Stewart Ave. ir 71 St. kampas per vieną bloką nuo Dan Ryan ekspreskelio.

SHARITZ KARDER
NAUJIENAS
LIETUVIŲ ŽINIŲ
Lietuviai bijo perka ir perbėda ir progos sukurti tikrai gerą NAUJIENAS

NAUJIENOMS REIKIA NAUJŲ MASINŲ

Iki šio mėto NAUJIENOS nepradė pagalbos. Per 50 metų jos leido dienraštį, besivarsdamas vien tik iš gaunamos prenumeratos, skelbimų, spaudos darbų ir patarnavimų uždirbtais pinigais. Niekad didelių atsargų neturėjome, bet per 50 metų dienraštį spausdinome ir tebespausdiname.

Galėjome ir toliau taip verstis, bet jaučiame, kad mūsų uždavimas naujiesiems laikams. Visas pasaulio pramonė turi persitvarkyti, prisitaikyti prie naujesnių, geresnių ir kai kuriais atvejais net pigesnių gamybos procesų. Pleno pramonė statosi naujas krosnis, geležinkeliai taisosi naujus lokomotorus, spausdinimo pramonėje taip pat padaryta didelė pažanga. Daugelis didesniųjų dienraščių įsigijo naujas mašinas.

NAUJIENOMS taip pat reikia naujų masinų. Vieną kitą spaudos darbų masiną ir mes esame įsigiję, bet didžioji mašina yra ta pati, kurią nusipirkome prieš 50 metų.

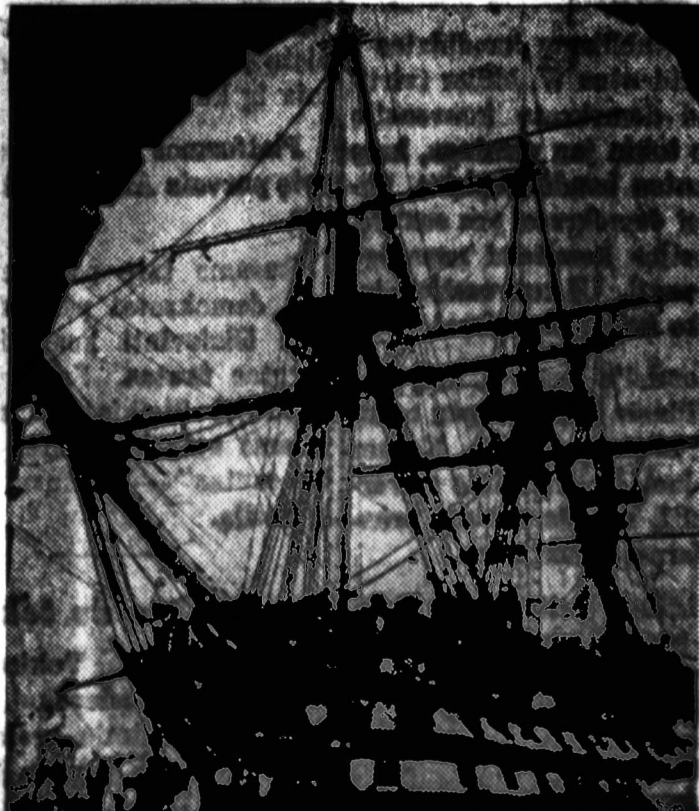
Modernios spaustuovės mašinos brangios. Jeigu pirmą galėjai nusipirkti masiną už kelis šimtus ar kelis tūkstančius dolerių, tai šiandien naujoms mašinoms reikia išleisti dešimtis tūkstančių dolerių.

NAUJIENAS įsteigė Amerikon atvažiavę lietuviai, kurie jautė, kad reikalingas teisingas ir tikslus informacijos šaltinis. Jis rėmė platūs Amerikos lietuvių sluoksnius. Per 50 metų NAUJIENOS tarnavo Amerikos lietuvių visuomenei ir kovojo už Lietuvos laisvę. Todėl dabar ir kreipiamės į visuomenę.

Minėdami 50 metų sukakį, norime sudaryti reikalingas sumas pinigų, kad galėtume staujinti spaustuovės mašinas ir galėtume leisti dienraštį dar kiti pusimjū metų. Mums reikia naujo prešo, reikia mašinų foto reprodukcijoms ir kitiems spaudos darbams. Esame įsteigę NAUJIENŲ MASINŲ FONDA ir prašome visų mūsų draugų ir rėmėjų pagalbos. Pinigus prašome siųsti tokia adresu:

NAUJIENŲ MASINŲ FONDAS, 1739 S. Halsted St., Chicago 8, Illinois

NAUJIENŲ BENDROVE

Neleista laivas Victory. — Argentinian laivo nuotrauka, kurią išleido JAV, adresuota Nelsono Victory bus restauruoti Portsmouth'e, Vaute, Anglijoje.

The Treasury introduces a \$75 Savings Bond

For your convenience, the Treasury Department now offers a new denomination Series E Savings Bond.

It's worth \$75 when it matures in 7 1/2 years. Sells for just \$56.25.

And like all the other denominations of U. S. Savings Bonds, it's dedicated to the cause of freedom.

It's on sale now. Buy it where you work or bank.

Quick facts about Series E Savings Bonds

- You get \$4 for every \$5 at maturity
- You can get your money when you need it
- Your Bonds are replaced free if lost, destroyed or stolen
- You pay no state or local tax and can defer the federal tax until the Bonds are cashed

Buy E Bonds for growth—E Bonds for current income

Keep freedom in your future with

U. S. SAVINGS BONDS

"Operation Security" May 1 to July 4

U. S. Government Dept. of the Treasury, U. S. Savings Dept. Order the Approving Counsel and the Treasurer for your nearest office.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

Dvi savaitės atostogų pas Pilypus

Jau antras atostogas praleidome Albinas Beniulis, aš ir sūnus Algis pas Vincą ir Marytę Pilypus Scottville, Mich. Susikraustome, susipakuojame ir važiuojame. Įvažiavę į greitkelį (Turn Pike) Chicago — New York linksmi šnekučiuodami užsižiopsome ir pagaliau pravažiuojame kelią Michigan City, kuriuo mes norėjome važiuoti. Atgal grįžti nėra galimybės. Važiuojame toliau. Užsižiopsome ir La Porte pravažiuojame. Pasiekėme S. Bend. Dabar jau sukame iš greitkelio. Sustoję bandome studijuoti žemėlapi. O štai prieš akis lenta ir joje užrašas 31 kelias. Kelias, kuris mums reikalingas ir tiesiai juo galime Scottville pasiekti. Teisingai sakoma: Nėra to blogo, kas neišeitų į gerą, tarė Albinas Beniulis, ir jau tiesiog dumiamė į Scottville. Dar neprivažiavę Hart miestelio, kažkokiam mažame miestuke 31 kelias staigiai pasisuka į dešinę, o mes užsižiopsoję žiūrime į keistą iškaboje užrašą, kuris lietuviškai išvertus negražiai skambėtų, nepasukame į dešinę, bet tiesiog mauname. Atsirdame ūkininkams skirtame kelyje. Vadinasi, paklydome.

Sustoję prie pievos, kurioje ganėsi keletas arklių, kvėpavome gryną orą ir matėme ant dangaus skliauto milijonus gražiai žibantių žvaigždžių, kurių dėl dūmų Chicagoje niekuomet negalime matyti. Stovime gerą pusvalandį. Pro mus pravažiuoja keletas ūkininkų, visi klaušia ar nereikalinga mums jų paslauga ir ar kas blogo neatsitiko. Matomai, gerų žmonių ten gyvenama.

Pas Pilypus

Susiradę reikiamą kelią ir jau daugiau niekur nepaklydę, apie 1 valandą nakties įvažiuojame į Pilypų aikštę. Prieš tai buvome nutarę, kad tokiam vėlame laike Pilypų nežadinsime ir iki ryto mašinoje pasnausime. Bet kur tau! Vos šunelį Niperiui sulojus, jau girdisi Pilypienės žodžiai, zadinantys Pilypų iš miego.

Girdi, vasarotojai atvažiuo. Be jokių kalbų tuojau pavalgydino ir į atsikrą namelį miegoti nuvarė.

Meškeriojame

Ant rytojų Pilypas dideliu traktoriumi, padėjęs ant atskiro priekabos laivelį, nugalėno į ežerą. Beniulis meškerioti nemėgsta. Jo nuomonė apie meškeriotojus tokia: Viename gale kirminėlis, kitame kvailelis. Bet mudu su sūnumi einame meškerioti. Pilypo eizne meškerioti joks sportas. Pa-prastai kituose ežeruose reikia laukti, o kartais ir labai ilgai laukti, kad žuvelė užkibtų arba nors kirminėlį pajudintų. Tuo tarpu Pilypo ežere žuvis laukia, kad tik kirminėlį lais-tum žemyn. Kirminėlis nesu-spėja pasiekti dugno, žuvis jau ir užkibus.

Daugiausia kibdavome mūsų pramintos "kuprės" (bluehill), bet neretai užkibdavome ir stambios big mouth bass (Lietuvoje tokių žuvų nebuvo). Kartais užkibdavome ir ešerukas. Su kirminėliais gaudyti ten neapsi-mokėjo. Kimba vėžliai. O su tais biauzybėmis tik vienas vargas. Jeigu tik nori iš jų atimti kablelį, tai visą kaklą traukia į savo šarvą ir terliokis su juo. Reikia siulas piauti ir su visu kableliu atgal paleisti. Tai meškeriojame su

blizgėmis. Ant jų vėžliai ne-kibdavome, bet kitos žuvis tiek pat gerai kibdavome, kaip ir ant kirminėlio.

Vieną vakarą Pilypas parū-pino mėsos gabalą ir pasiuntė visus nakties metu gaudyti bullhead (panašias į lietuviš-ką šamą žuvis, tik daug ma-žesnės). Jos dienos metu be-veik nekimba. Saulelei nusilei-dus išsivėmė į ežerą. Kol dar buvo šviesu, tai su vėžliais tu-rėjome bėdos, — tveria mėšą kaip pašelę. Sulėmus pradėjo bullhead kibti, bet tuo pat lai-ku užėjo perkūnija su neper-stojamai žaibais. Tiesa, meške-rioti buvo gerai. Nereikėjo jo-kios lemputės naudoti. Žaibai šviesdavo, tad kaip dienos me-tu gerai matėsi. Bet artėjanti audra privertė eiti namo.

Vos su devyniais bullhead į namus pabėgome. Antrą nak-tį jau daugiau jų sugavome. Vienu žodžiu, pas Pilypus meš-kerioti kiekvienam seksis. Žu-vis šviežias ir skanias, Pilypie-nės labai šauniai pagamintas, valgėme kasdien. Ir apitito turėjome pakankamai.

Beniulio tiltas

Nors Albinas Beniulis važia-vo atostogauti ir pailsėti, bet mažai išsėjosi. Beveik kasdien eidavo į St. Mary ežerą mau-dytis, o grįžęs nuo ežero ką nors turėjo krapštyti ir taisyti. Pilypienė taisė žolei piauti mašiną. Po to pradėjo traktori-ri remontuoti. Sakė, šviesos negerai dėgė ar kas ten pana-šaus buvo. Beniulis taisė, o Pi-lypas vis turėjo savo Buicko į Scottville važiuoti įvairių, įvairiausių dalykelių pirkinė-ti. Jau mes su Pilypiene girdi-me, kaip Beniulis su Pilypu "barasi", žiūrėk, traktorius jau pataisytas. Taigi Beniulis ne-gali be darbo būti. Darbštus žmogus ir tiek.

Vieną popietę mudviem su sūnumi meškeriojant matome, kaip Beniulis velka iš miško didžiausias medžių šakas, kuo-lus ir kitokią medinę medžian-gą. Girdi, jis noris be piuklo, be kirvio, be kalto ir jokios vi-nies, kaip laukiniai žmonės darydavo, Pilypui meškerioti gerą tiltą pastatyti. Triušiai žmogelis iki kaklo vandenyje. Tik paraudusi plikė šviečia virš vandens. Ir taip plušo visą gerą pusdienį. Tiesa, tiltas bu-vo gana tolokai į ežerą pra-tęstas. Bet ar kas nors būtų drįsęs ant jo tilto užėiti, tenka abejoti. Ir taip Beniuliui įnir-šusiai dirbant prie tilto staty-bos, nuo kalno ant traktoriaus pasirodė pats Pilypas. Pama-tę pastatytą tiltą nustemba ir rikteliu: "Beniuli, ką tu čia išgalvojai. Kam tu tą žabų ir šakų į ežerą prinešei. Užteršei mano geriausią meškeriojimo vietą". "Pylipai, tu pabandyk ant mano tilto ir su traktoriu-mi užvažiuoti, o paskui tik bar-tkis". Pilypas nesileidžia į kal-bas: "Išardyk man tiltą ir baig-ta". Beniulis per daug priešin-tis nemėgsta, statydamas tiltą vargo visą pusdienį, o išardė per kokias 10 minučių. Visas "nesusipratimas" dėl tilto sta-tymo davė progos visiems ska-niai pasijuokti.

Žvėrelis ir gyvatė

Eidami į St. Mary ežerą maudytis, už miškėlio radome kažkokio žvėrelio iškastą ur-vą. Dėl to urvo tai maža bėda, bet kad tas žvėrelis didžiausią kalvą smėlio ant lauko išvarė, Pilypui lauką sugadino. Maši-

DEMOKRATŲ PARINKTI. — Kandidatai prezidento ir viceprezidento pareigoms su žmonomis pozuoja fotografui prieš prasidedant Demokratų Nacionalinei Konvencijai. Prezidentas Lyndon Johnson su žmona dešinėje, senatorius Hubert Humphrey su žmona — kairėje.

Europos komunistai Sovietuose suserga ir miršta

Nuo pastarojo karo pabaigos Sovietų Sąjungoje, joje besilankydami, sunkiai ar staigiai susirgo ir mirė visa eilė žymių V. Europos komunistinių vadų. 1949 m. Maskvoje širdies liga mirė Georgi Dimitrovas iš Bulgarijos. 1953 m. Stalino laidotuvsė dalyvaudamas staiga susirgo ir po kelių dienų mirė Česlovakijos partinis vadovas ir vyriausybės galva Klement Gottwald. Trejiems metams pradelinkus Maskvoje susirgo ir mirė "liaudies Lenkijos" komunistinis prezidentas Boleslaw Bierut. Dabar atėjo eilė JAV komunistų vadui William Fosteriui — šis vėl staiga susirgo Maskvoje ir joje mirė 1961 m. Kiti mirties atvejai vėl paliečia europinius komunistinius vadus. Šį kartą "giltinė" (ar kas kitas?) savo aukomis pasirinko komunizmui nusipelnusius Prancūzijos ir Italijos bolševikus. Taigi, šiais metais liepos mėn. beplaukdamas sovietiniu laivu "Litva" (atsėit būdamas sovietų teritorijoje) susirgo ir mirė Prancūzijos komunistų vadovas Maurice Thorez, o rugpjūčio mėn. atėjo eilė taip pat į Sovietiją nuvykusiam ir kaip ir kiti norėjusiam pasitar-ti su maskviniais pareigūnais ir ta progą... pailsėti, Italijos kom. partijos gen. sekretorius Palmiro Togliatti. (E)

Bet jau baigėsi ir mūsų atostogos. Reikia ir vėl į dūmuose paskendusią Chicagą grįžti. O taip buvo gera ir malonu šviežiu oru pakvėpuoti ir gražiais laukais pasigerėti. Pasirodo Pilypus jau daug chicagiškų pažįsta.

Siemet jau pas jį lankėsi dainininkas Stasys Baras, Zaliauskas, Macianskis, Vaitkevičius ir kiti. Esą Vaitkevičius, kai važiuoja pas Paukštį sūrių priesidėjęs į Chicagą vežti, tai ir pas Pilypus užsuka, o priedo dar ir chicagiškės duonos bei kitokių kepsnių užveža. Mat, bijo, kad kartais Pilypai "bado" nejaustų. Atsilanko pas juos ir iš kitų miestų lietuviai. Plačioji Scottvillės apylinkė Pilypus gerbia ir į įvairias vaišes, krikštynas, vestuves ir kitokius rengimus kviečia ir kviečia. Deja, Pilypas jau skundžiasi, kad pasenęs ir nuo daug malonumų turis atsisa-kyti. Beja, Pilypas žadėjo iš savo turimo knygynėlio vaidi-nimų knygeles bei monologus išrinkti ir buvo prašęs jas ko-kiai nors Chicagoje esančiai vaidinimo kuopelei ar grupei perduoti. Atskiram asmeniui jis nenorės atiduoti. Jis jau daugiau nebevaidinsias, nors jaunystėje labai daug vaidinęs. Šeštadienį mums besirengiant namo važiuoti Pilypai gavo ži-nią, kad mirė jų geras pažįsta-mas lietuvis, ir jis rengėsi į jo laidotuves važiuoti, o mes į namus. Taip vaidinimo knyge-

Stasys Jukėnas

Lengviau pasiekti Sibirą kaip Estijos sostinę

Maskvoje akredituoti užsie-nio žurnalistai turėjo progą lan-kytis Pabaltijo kraštuose. Vaka-rų Europos spaudoje jau pasiro-dė pirmieji įspūdžiai Estiją ir Latviją aplankius. Plačiai skaito-mo "Die Welt" dienraščio Mas-kvos korespondentas H. Schewe-nusitebėjo, kad, esą, kelionė į Sibirą trunkanti greičiau kaip į Estijos sostinę Taliną. Jam te-kė iš Maskvos į Taliną vykti net 19 valandų (kelionė iš Maskvos į Jakucką trunka 16 valandų). Schewes nuomone užsieniečiams draudžiama iš Maskvos į Pa-baltiją keliauti lėktuvu saugumo sumetimais, nes jie gali stebė-ti strategines reikšmės objek-tus.

Kas pastebėta Taline? Išori-niai miestas išlaikęs savo buvu-sį veidą. Vis dėlto 20 metų ne-galėjo nepalikti pėdsakų. "Estų sostinės laikrodžiai jau rodo Maskvos laiką". Talino gyventojų skaičius greičiau kaip septintas sostinės gyventojas esąs rusas. Laikraštiniukas dairies krautuose ir pastebėjo tokias kainas: vyriška skrybėlė — 12.50 rb., moteriški paltai importuojami iš Vengrijos ir kainuoja 106.50 rb. (apie 470 DM arba 120 dol.). batai įvežami iš Česlovakijos ar Jugoslavi-jos ir jų kaina apie 35 rb., taigi apie pusę vidutinio mėnesinio at-lyginimo. Estai — išėiviai gavę leidimą aplankyti tėvynę tegali su savo artimaisiais susitikti Taline. Jiems draudžiama lanky-tis kitose krašto vietose.

Apsilankęs Rygoje vokie-tis laikraštiniukas pripažino, kad Rygos nebegalima laikyti "Ry-tų Paryžiumi". Dabar ji dau-giau panaši į dirbančiųjų miestą. Nurodęs į pramonės gami-nius, latvikių kvepalus, auto-

Lietuvių Dienos leidinys

Pasaulinėje parodoj Lietuvių dienai Lietuvių komitetas išleido vertą demesio programą. Sa-siuvinio formato leidinys, 61 pus-lapio, gausiai iliustruotas, sko-ningai išleistas, o kaina 1 dol. Išleista 7,500 egz.

Jei šis leidinys Lietuvių Die-nos metu būtų buvęs gausiai is-platintas, gal ir nevertėtų apie jį rašyti, nes jis visiems ir šiaip būtų plačiai žinomas. Deja, jo platinimas sušlubavo. Tas įdo-mus spaudos leidinys mažai bu-vo reklamuotas. Kas ne kas, bet kiekvieno choro dalyvis, šo-kėjų grupės narys būtų pasisten-gęs tą leidinį nusipirkti, jau gal vien tik todėl, kad jis ten būtų užtikęs švariai įdėtas chorų ir šokėjų grupių ryškias nuotrau-kas. Tatai ir save būtų atpaži-nę ir pasaugoję jį atsiminimui, savo knygynėlio papuošimui.

Bet tas spaudos leidinys yra vertingas ir kitu požiūriu — pa-žinti Lietuvių Dienoj dalyva-vusių chorų ir šokėjų grupių praeitį — kada choras pradėjo veikti, kas vadovavo, visų jo da-lyvių vardai ir pavardės. Tokios pat žinios suteiktos ir apie šo-kėjus. Tai lapas mūsų kultū-ros tos srities istorijai pažinti.

Vertingas lapas, rūpestingai su-redaguotas. Iš to spaudos lei-dinio mes sužinome, kad kai ku-rie chorai jau 1939 m. Pasaulinėje parodoj New Yorke dalyvavo. Tokiais, tarp kitų, buvo šv. My-kolo parapijos choras Bayonne, New Jersey, dabar A Jakupcijo-nio vadovaujamas. Tenykštis lietuvių naujokynas nėra jau toks skaitlingas kaip kitur, bet matyti patvarus, susiklauses ir pajėgus chorą išlaikyti. Įsiku-ręs senokai 1939 m. Pasaulinėje parodoj New Yorke Lietuvių die-ną dalyvavo ir daugiau lietuvių chorų, bet daugelis jų jau ne-beveikia. Brooklyne, N. Y., veikia vienas senesnių chorų net nuo 1898 m., tai Angely karalienės parapijos choras, M. Liuberskio dabar tvarkomas.

O štai retas vien tik moterų choras, išgarsėjęs Alice Ste-phens-Steponavičienės vedamas merginų ansamblis Chicagoj. Jis buvusiais savo koncertais yra ne tik Chicagoj išgarsėjęs.

Sv. Petro ir Povilo parapijos choras Elizabeth, New Jersey, jau veikia nuo 1896 m. Tam cho-rui, pradėdant 1929 m., kurį lai-ką vadovavo prof. Juozas Zile-vičius, savo darbu ir rūpesčiu prisidėjęs 1939 m. pasaulinėje pa-rodov New Yorke įrengti Lietu-vos valstybės paviljoną ir su-tvarkyti pasirodymuos meninę dalį. Šių metų Lietuvių Dieną jis buvo pagerbtas. Tarp kito, Lietuvių Dienos programoje įdė-tas jo svarus žodis "Dainuojame".

rius dar stebėjosi, kad iš Tali-no keliaujant į Rygą (300 km. ruožas) jam tekę traukiniu vyk-ti į Leningradą, o iš jo buvo leis-ta lėktuvu skristi į Rygą. (E)

Taip pat senas, jau daug me-tų gyvuojas ir savo pasirodymais atsizymejęs New Yorke operė-tės choras, dabar M. Cibos ve-l-damas. Sv. Petro ir Povilo para-pijos choras Tamaqua, Pa., jau 50 metų kaip gyvuojas, dabar R. Gurauskaitės-Brennan vadovau-jamas.

Yra visa eilė chorų, kurie pra-dėjo veikti pokario metais nau-jakuriams atsiradus. Čia visų jų neįsivardysi. Lietuvių Diena keli chorai dalyvavo atvykę iš Kanados.

Sokiai

Seniau JAV lietuviai savo tau-tiniais šokiais negalėjo nei pasi-girti, nei pasirodyti. Toje srity-je neturėta tada nusimamusių. Ir nabejotinai šokių organizuo-ta grupei, sumaniai vedamai pri-menybė priklausė O. Ivaskienė iš Bostono, Mass. Ji tą savo dar-bą pradėjo 1937 m. Ir neatlai-džiai, nenulinstamai tęsia iki šiol. Su savo šokėjų grupe ji jau 1939 m. pasaulinėje parodoj pasirodė.

Ir tai įdomu, kad ji pratina prie savų tautinių šokių ne tik jaunimą, bet ir vaikus. Štai š. m. Lietuvių Dieną ji pasirodė su Bostono Litanistinės moky-klos jaunučiais mokiniais, ge-rai jau išmilkintais, scenai su-drausmintais. Šiuo metu tauti-nių šokių grupės veikia visuose didesniuose lietuvių naujokynuo-se. Chicagoj net kelios tokios tautinių šokių grupės gyvuoja.

Iš čia, kas trumpai čia sumi-nėta, numano koks turiningas spaudos leidinys skirtas Lietu-vių Dienai 1964 m. programai. Ji verta įsigyti, nors jau ir "šaukštams popiet". J. V.

EARN MORE WITH Equitable Savings & Loan Association

Main Office
328 Long Beach Blvd.
Long Beach, California

Bellflower Branch
16804 Bellflower Blvd.

4.85%

Current Annual Rate

- Free Customer Parking.
  - Free Customer Counter Checks.
  - Safe Deposit Boxes Available.
  - Safe Deposit Boxes Available.
- Write today for your save-by-mail kit.
Write "Attention Dept. A. F. L."

INVEST IN UNIVEST

CURRENT Dividend Rate

4 1/2%*

per annum
Effective April 1, 1960

UNIVERSAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
1800 S. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILL.
Phone: HY 4444

All accounts insured to \$10,000 by an Agency of the United States Government.

Universal Investment Share Account

4 1/2%

current dividend

5%

on investment bonus

4% DIVIDENDA MOKAM UZ VISAS TAUPYMO SASKAITAS
4 metų investavimo bonusą apskaitom mokam 4% dividendą kas pusmetį ir ekstra 1% per metus žinokam pabalgo 4 metų.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE — CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: pirmad., antrad., penktad. ir šeštad. 9:00 r. — 4:30 po pietų; trečiadieniais uždaryta; ketvirtad. 9:00 r. — 8:00 val. vak.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc. 1730 South Halsted Street, Chicago 4, Ill. HAYMARKET 1-6100

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:	Kitos JAV vietose ir Kanadoje
In Chicago \$18.00 per year, \$9.00 per six months. \$4.00 per 3 months. In other USA localities and Canada \$12 per year, \$7.00 per six months, \$4.00 per three months.	metams \$18.00 pusi metų \$9.00 trims mėnesiams \$4.00 vienam mėnesiui \$1.50
10 cents per copy, 10 c. on Saturday	Užsienietėms
Distractions rates:	metams \$18.00 pusi metų \$9.00 trims mėnesiams \$4.00 vienam mėnesiui \$1.50
Chicagoje ir prieštarnuose	Naujienos aino kasdien, laikinai sekamajam dienai. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1730 S. Halsted Street, Chicago 4, Illinois. Telef.: HAYMARKET 1-6100
metams \$18.00 pusi metų \$9.00 trims mėnesiams \$4.00 vienam mėnesiui \$1.50	Pilnas reikia išsiųsti Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienį, nuo 9 ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Mississippi ir Alabama

Per dvi pirmąsias dienas demokratų konvencijos vadovybė Atlantic City mieste turėjo daug bėdos su delegatais iš Mississippi ir Alabama valstybių. Mandatų (credentials) komitetas atsisakė juos pripažinti, jeigu jie nepasirašys po prizadu remti nacionalinį demokratų partijos kandidatų sąrašą.

Tos delegacijos gavo įsakymą iš savo gubernatorių nesirašyti po prizadu, nes jaisi reikiąs pažeminimą, įžeidimą ir nusilenkimą diktatūrai.

Tačiau jie vistiek atėjo į konvencijos salę ir įsiveržė į tų valstybių skyrius — ir atsisėdo. Ypač atkakliai elgėsi delegatai iš Mississippi. Jie neklauė nei konvencijos maršalų, nei policijos, liepusių jiems išeiti; o maršalai ir policininkai nenorėjo su jais muštis.

Visos konvencijos akys buvo nukreiptos į tuos maišto punktus. Milžiniška delegatų dauguma ir publika galerijose žiūrėjo ir laukė, kuo tas konfliktas pasibaigs. Vaizdas buvo labai prastas ir neįtikinamas.

Bet trečiadienį maištininkai nepasirodė. Dauguma jų išvažiavo namo. Triukšmas pasibaigė.

Tačiau išvažiavo ne visi. Prasidėjus kandidatų nominacijoms, Alabamos skyriuje sėdėjo keletas delegatų, nepaklausiusių gubernatoriaus Wallace'o, ir vienas jų atsilepė, kai konvencijos sekretorius tą valstybę išaukė. Sėdėjo keletas delegatų ir Mississippi skyriuje. Jie buvo pasirašę po ištikimybės partijai prizadu.

Nominacijos ir rinkimai, kaip žinia, buvo atlikti ne vardošaukio, o aklamacijos būdu, todėl niekas neturėjo progos baluojant sakyti priešiškas kalbas. Viskas praėjo sklandžiai.

Maištininkai negavo jokių nuolaidų iš partijos vadovybės. Suprantamas dalykas, kad jie buvo labai pikti. Jie žada tęsti kovą ir nieku būdu nebalsuoti už prez. Johnsoną ir sen. Humphrey.

Bet už ką jie balsuos? Tur būt, už sen. Barry Goldwater.

GALVOSŪKIS REPUBLIKONAMS

Dviejų pietinių valstybių demokratams atsimenus nuo nacionalinės (viso krašto) demokratų partijos, pagerėjo Goldwaterio šansai nugalėti Johnsoną pietuose. Paskui Mississippi ir Alabamą gali nueiti pustuzinis kitų pietinių steitų. Tai dar anaipol neatneštų pergalės Goldwateriui visame krašte, bet pietuose demokratų partijos galybė būtų palauža.

Taip atrodo. Bet ar iš tiesų taip atsitiks? Visų pirma, kokią būtų nauda republikonų partijai, jei Goldwateris užkariautų jos vardu pietinius štertus? Ar šiaurės, rytų ir vidurvakarių republikonai norėtų

įjungti į savo partiją tuos pietiečius, kurie remia Goldwaterį?

Juos įjungiant, tektų priimti Goldwaterio vadovybę ir jo programą. Bet tai reikėtų pragalstį republikonų partijai beveik visuose JAV didmiesčiuose ir pramonės srityse. Tokiai partijai nėra atities.

Tad, Goldwateriui užkariavus pietinę šios šalies dalį, republikonų partijoje dar labiau pasibtrėtų frakcijų skirtumai, kurie pasireiškė San Francisco konvencijoje. Tada arba įvyktų viešas partijos skilimas, arba jos viduje prasidėtų nepasiliaujančios ristenos ir rungtynės tarp nuocalkių republikonų ir tarp Goldwaterio vadovaujama republikonų.

O demokratų partijai būtų nuimta našta nuo pečių!

Tie pietinių valstybių demokratai, išrinkti į JAV kongresą, pasiima pagal "seniority" taisyklę pirminių vietą svarbiuose komitetuose ir nuolatos sabotažuoja administracijos sumanymus, kurie jiems nepatinka.

Prez. Johnsonas mielai atiduotų juos Goldwateriui, — jei tik jie norės pas jį eiti.

Bet klausimas, ar daug jų norės eiti pas jį?

Šiandien jie šneka prieš Johnsoną, bet kai ateis rinkimų diena, jie gali apsisvarstyti, kad jiems vis dėlto geriau pasifikti demokratų partijoje, negu atsidurti Goldwaterio komandoje.

Republikonai šiandien turi sunkesnę problemą, negu demokratai.

APŽVALGA

Hubert Humphrey - diplomuotas vaistininkas

Sen. Hubert Horatio Humphrey, kurį demokratų konvencija nominavo kandidatū į JAV viceprezidentus, yra vienintelis asmuo JAV senate, kuris baigė vaistininko mokslų, turi vaistininko diplomą ir yra kėlęs metų dirbęs savo tėvo vaistinėje (aptiekoje).

Dabnai kalbama, kad Amerikoje iškyla į valdžios viršūnes tik milijonieriai, kad neturtingiems žmonėms čia nėra progos. Bet Hubert Humphrey yra kilęs iš neturtingos šeimos. Jei kada nors po šio rudens rinkimų išliktų nelaimė prez. Johnsoną, tai jisai automatiškai perimtų prezidento pareigas. (Dabar šį įpėdinio teisę priklauso atstovų buto spykieriui John McCormack).

Huberto tėvas turėjo aptieką nedideliame South Dakota mieste Wallace. Tos aptiekos namo antrajame aukšte Hubertas gimė 1911 metais ir buvo vienas iš keturių tos šeimos vaikų.

Baigęs vid. mokyklą (high school), jisai įstojo į Minnesotos universitetą, bet po dveju metų turėjo jį mesti ir dirbti savo tėvo vaistinėje, kuri dėl biznio nesisekimo buvo perkelta į kitą S. D. miestelį — Eluron.

mokyti, įstojęs į Farmaceutikos Kolegiją (College of Pharmacy), Denver mieste, ir šį mokslą baigė. Po to jisai vėl augrėjo į šeimos vaistinę ir dirbo tenai ketverius metus.

Kai jisai 1937 m. nutarė studijuoti politinius mokslus Minnesotos universitete ir paskui, gavęs stipendiją, persikėlė į Louisiana valstybės universitetą, tai jo žmona Muriel uždarbiavo, kaip mašininkė, ir gamindavo "sandvičius", kuriuos Hubertas pardavinėdavo studentams.

Tai matote, koks "turtuolis" yra demokratų kandidatas į JAV viceprezidentus. Lapkričio 3 d. jisai, veikiausiai, bus išrinktas — ir kas gali žinoti: kurią nors dieną jisai gali pakilti ir į prezidentus, kaip anksčiau, kad pakilo Harry S. Truman ir pereitį lapkričio mėn. — Lyndon B. Johnson.

Trumanas, kaip ir Johnsonas, nebuvo turtingi žmonės. Vienam pasisekė pralobti, kitam ne. Bet ne nuo to pareina, ar prezidentas geras, ar blogas.

Pasaka, kad Ameriką valdo milijonieriai, yra neteisinga ir šališka. Kapitalistai šios šalies valdyme turi daug įtakos, bet valdžios jie nekontroliuoja. Be to, ir kapitalistų interesai nėra

vienodi. Tarp jų nuolatos eina kova.

Jokia Amerikos valdžia neišlaikytų, jeigu ji nepalaisyti darbo žmonių reikalų, nes jų yra didelė masė ir jie turi balso valdžios rinkimuose.

LATVIAI DAUGUOSE DEMOKRATAI

Iš patikimų šaltinių teko patirti, kad žymiausiai Amerikos latvių veikėjai yra beveik visai demokratų partijos rėmėjai.

Republikonų partijos vadai ieško ir nesuranda įtakingų latvių, kurie būtų pilnai atidavę Goldwaterio partijai.

O pas lietuvių goldwaterizmo garbintojų yra nemažai. Jiems patinka Arizonos senatoriaus "karvingi" pareiškimai apie kovą su komunistu. Bet jie užmiršta, kad Goldwateris žada eiti buv. prezidento Eisenhowerio keliu užsienio politikoje; o Eisenhoweris pasikvietė į Washingtoną Nikitą Chruščiovą, kuris, čia važinėjdamas, sakė: "Mes jus palaidosime!"

Latviai yra daugiau subrendę politiškaai, negu lietuviai. Met, pas juos "vadizmas" nebuvo taip giliai įleides šaknis, kaip Lietuvoje.

Nemalonai mums tiesa, bet jos nepaslepėsi.

Pas Amerikos latvius nėra ir tokių tamsuolių komunistų vadų, kaip pas lietuvius.

DALEY KALBĖJO GERAI

Chicago mēras Richard Daley buvo vienas iš ellės kalbėtojų, parėmusių prez. Johnsono nominaciją demokratų konvencijoje. Jisai kalbėjo garbiai, aiškiai ir energingai. Pirmą kartą šikagiečiai, kurie sekė televizijoje Atlantic City konvencijos eigą, teko girdėti jį taip gerai kalbant.

Mēras Daley nėra didelis oratorius, bet jisai gabus administratorius ir organizatorius.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Russian Division
God Down in Eastern Europe

In Eastern Europe, eight million brave men and women still resist Communist brainwashing. Radio Free Europe's daily broadcasts keep alive their faith in the Free World, and the plain truth. R.F.E. needs your help to continue.

And please contribute to Radio Free Europe today!

P.O. Box 102, St. Louis, Mo. 64101

D. Girėno ir L. L. — Prezidentas su žmona, taip pat išvyko į sostinę trukti, ilais savo šlyje, esančiame netoli Johnson City, Teksaso.

Darius-Girėno palaikai perkelti į Šančius

Rugpjūčio 10 d. Kaune medicinos institute rasti Stepo Dariaus ir Stasio Girėno palaikai. Lietuvoje paskelbta, kad karo metais, kilus pavojui, kad jų nesunaikintų vokiškieji okupantai, "grupė tarybinių piliečių" užmūrtijo juos rūsio nišoje.

Rugpjūčio 10-12 dienomis medicinos ekspertų komisijai ištyrus rastuosius lakūnų palaikus, nustatyta, kad 1946 metais Kaune įvykusio potvynio metu vanduo buvo apšėmęs patalpą, kurioje buvo paslėpti palaikai; jie, matyt, ilgą laiką išbuvo vandeny. Nors kūnai buvo balzamuoti, bet lakūnų palaikai yra labai sutrę ir dauguma auđinių visai sunykę. Kadangi pakartotinas palaikų balzavimas pasirodė esąs neįmanomas, tad prieta išvados, kad "tikalanga lakūnų palaikus palaidoti".

Komisijos pirmininku buvo Kauno Medicinos Institute, rektorius prof. Z. Januškevičius, nariai doc. P. Jašinckas, prof. J. Kupcinskis, doc. J. Nainys, J. Gaurylus ir medicinos mokslų kand. doc. N. Dariūtė-Maštarienė (S. Dariaus dukta).

Dariaus ir Girėno palaikų laidotuves įvyko rugpjūčio 12 d. Laidotuves dalyvavo S. Dariaus žmona ir dukta N. Maštarienė, kiti artimieji, Kauno miesto įmonių, įstaigų ir organizacijų atstovai, moko ir kultūros darbuotojai ir kt. Iš "Tiesoje" (Nr. 168, rugp. 18) įdėtų Ch. Levino nuotraukų matyti, kad laidotuves dalyvavo labai daug kauniečių. Režimo atstovais tebuvo LK Partijos Kauno miesto komiteto sekretoriai.

Lakūnų palaikai palaidoti Kauno kapinėse Aukštuočiuose šančiuose Kaune. Gedulo susirinkime kapinėse kalbėjo miesto vykd. komiteto pirm. pareigasis einas ir pastilkyti perkeltimo komisijos pirm. J. Marcinkus, J. Žilburkus, rašytojas J. Dovydasis, Dariaus moko draugas ats. gen. A. Urbšas. Abu lakūnų karatai buvo nuleisti į vieną duobę.

Pagal "Tiesą" Dariaus ir Girėno žygio atminimas visuomet tiks gyvas "broliškoje tarybinių tautų šeimoje". Visuomeni būvo primintas ne tik pats 1933 m. atliktas dviejų viduryių žygis, bet ir pasirušimai JAV. Pasinaudota proga sukritikuoti anuometinės nepr. Lietuvos vyriausybės abejingumą lakūnų žygiui. Dabar aiškinta, kad vytausybės lakūnų žygio materialiai neparemti ir, pagal Marcinkaus žodžius kapinėse, ji nesuteikusi jokios paramos. Esą, anuometinė vyriausybė panorėjusi pasisavinti lakūnų žygdarbio šlovę, kad "vėliau galėtų spekuliuoti jų vardu". Dabar nepasitenkinta 1933 metais buvusios vyriausybės kritika, bet žymūs nuopelnai, Dariaus-Girėno žygi ruošiant, priskirti JAV "pažangiesiems". Pacitota "Laisvė", anuomet rašiusi apie iš darbo žmonių surinktus pinigų, kurie, esą, buvę pasilaukyti vietose įvairiems "fašistiniams tikslams". Vėl buvo proga priminti rusų kosmonautus bei sovietinę santvarką, kuri... suteikianti sparnus kiekvienam norinčiam skraidyti. (E)

Juozas Švoicetas RAGANA IS PALUKSNIŲ

Novelė

1.

1.

Geležinkelio stotyje, kaip ir numatiau, pasitinka tėvas. Stotelė maža, užkampinė. Nedaug kas išlipa. Lengva susigaudyti ir pažinti savuosius.

Tuoju į glėbį ir bučiuojamės. Standūs vešlūs ūnai šepetiu brauko man veidą.

Po valandėles tėvas pateidžia iš savo glėbio. Truputį pasitraukęs apmeta nuo galvos iki kojų. Stiega vėl prieina, stidžiai žiūri į akis ir, kaip savo sarkonus, tapnodamas per petį, tartum klausia, tartum stebisi:

— Tai jau parvažiuavai?

Klausimas gal nevyks ir be reikalo, bet tuose širdiuose daug nuodirdumo, melės. Aiškiai matau, kaip savo engubusiais krumpliais šviesina džiaugiamu drėkstančias akis.

Aš irgi valandėles stebiu tėvą. Jdому, ką metai ir laikas yra padarę. Beveik toka pat stiprus ir tvirtas. Pagalvojus: meliškamka žemės ir laukų jėga. Dabar aš pats apkabintu jį ir bučiuoju.

Rankos nusiduosdau jau bučiuoti ir nubesako man "ta", bet "tama". Vadinu poniškai Juozapal, kaip visų šventųjų tikinijoj. Nebešaukia: Juoz, ar Juozok.

Traukinys seniai nurūko, nadardejo. Stotelė kaip apmirusi — joksio gyvo žmogaus aiškėje. Aš delsiu — neisikubinu. Savotiška rimtis ir įspūdių atmaņa. Labai keista, kai palyginu su miestu — nei triukšmo nei beprotiško blaškymosi.

Tėvas nekankrauja:

— Gal jau važiuosim? Motina laukia namuose...

— Na žinoma! — lyg iš miego pažadintas susunku.

2.

Graziai, minkštai dulka kelias, lyg miltų nepasigailėta. Abipus plačios žvalgytis atviros lygumos. Kur mēkar kalvos ir miškeliai. Pasitalko upeliškūs ir ežerėliai. Iš lėto, įsigyvenant, prisimenant senka pakeliui daiktai ir vietos. Žvalgaisi, sotiuos ir bematant nustembu: pats nebesusigaudau savo įspūdiuose, pergyvenime.

Tikrai keista. Vistur, visose kiltose vietose aiškūs ir gerai suprantami man daiktai, žmonės. Bet čia, kur vaikas ir paaugulis breną, kažkoks paimis ir aera- tikškas pasidarys pasaulis. Viskas tartum labai artima, pažįstama ir vienkart tolima, iškraipyta. Angi tai veiksminga būtų daugelio metų spraga, kai mieste mokiausi, kai lidos apinkes ir šitų žmonių sieloms, įtaigomis gyvenau.

Dabar tartum atsigaunu ir vėl grįžtu į anuos metus. Grįždamas stengiuosi pakurti, lyg pasidūtinę gražiausią pasaką, kuri liko aiškia.

Besiryškandamas savo sielos būsenoj, protarpiais pasijuntu besodis šalia tėvo bricle. Jausmas malonus. Visais pajūčiais džiaugiuosi, kad čia dabar ne įkyrūs sarkonus mašina — automobilis, o sarkotas. Gyvulyis jaunus žvalus. Vos sulauko tėvas bešaukiantį į namus. Sarkotas, žabokli varžomas, prunkščia ir raitosi įenose.

Besismagindamas sutriūbija. Tėvas šaipoi patenkintas ir gauda mano nuotalką.

— Tamstai gal nepatinka? Jau atpra- tet... Bet ką gi padarysi: vis mat gyvuly. Kad ir jūsup tos mašinos taip pat nebūna kvėpia.

— Perdaug prišerel?

— Nepaliuobi — nevažiuosi. Kas gyvulyi nemylti, tas ir nešdžiaugias jais. Prieš kelionę visada reikia avižų užduoti. Kal triūbija, tai ir pagėda dar.

Didžiuojuos savo tėvu. Šiltai maloniai nuplauna mane pasitenkinimas. Doras jis žmogus, taip pat rūpestingas ir sumanus ūkininkas. Tik savotiškai konservatyvus. Bandau truputį įgnybi opiojoj vietoj.

— Kaip siemet sodas, daržai? Ar gerai viskas auga?

Aišku nepatinkiau. Turėjau paklausti apie laukus, trobas, mišką.

Sausai atsako:

— Kai parvažiuos, paklausai močių.

Vis seniai dušiamas: jo sritis ir motinos. Tėvo širdyje — "bobiški dalykai". Nemėgta ir nesikiša į juos. Tai bus sodas,

daržai, klaučės, vištos, klėtis. Tik karvės pusiau dar.

Atsimenu, kiek prašymų ir pykčio turi motina, kol jai aparai ir išvagoja daržovietę. Vis kas nors kdiuva: ar atliekamo arklė nėra, ar vyras užimti kitais pavarario darbais.

Dabnai ir aš supykėdavau ant tėvo, užtardamas motiną. Šiandien, nors nepateidinu anuo požūrių, bet nepykstu. Viskas jo srityje malonu, gražu. Sarkotas linkamas, bėga žaisdamas. Brikelis švarus, apvalingai žvilga. Tekinių stėbulės klekėna, pilnos riebaus trėsto tepalo.

Pasėstė minkšta. Romantiškai kvėpia vystanti, gal dar šį rytą nupiauta, žolė ir raudonieji dobilukai. Sultingos jų galvelės slysta iš pasėstės — gyyhę tebažvilgančios.

Tie vyančios ar dialgo pakirstos žolės refleksai nejučiomis pagniaudo ir man širdį. Gal ne viena žvilyjų svajonių liko sutrypta, kaip ir tas sodrus gėlės žiedas. Prispajūstu — tebesu romantikas, kartais netgi sentimentalus.

Tėvas, lyg apsigalvojęs, mėgina šesintis:

— Sodus jau dabar nebe teks apleistis. Būlys prižiūri...

— Turbūt smarkus yra? Berods atun- nielktus baigia?

— Dėl metų ir smarkumo to gi bėd- kėtų. Tik pasiseidės, bestija...

— Jei kiek daugiau sumanus, apstaktes-

nis — jums tuojau pasileidęs. Kiti dabar laikai ir kitoks jaunimas. Reikia suprasti!

— Laikai... Sakai, laikai... Ką tie laikai? Svarbu žmonės. Tamsta vis dėlto senesnis — mūsų gaudynės vaikas. Rim- tesnis būvai. Ir visi žmonės kur kas dor- resni buvo, negu dabar.

— Taip rodos.

— Ne, Juozapal! Nepatinka man dab- bar tasai vadinamas naujas gyvenimas. Perdaug palaidas jisai. Ir žmonės be jo- kios baimės ir gėdos. Juk ir Ball net į šau- llus įrašiau, o naudos vis dėlto nedaug. Ir mūsų kleboną paprašiau. Kartais pa- bėra, pamoko. Bet, kai tik su jaunimu sueina, vėl savo daro ir tiek...

Nuolatins skaudulyis nutrukė tėvo žo- džius. Mačiau ir iš balso supraukau, kaip jis kenčia. Po valandėles, lyg ką linksme- njo atsiminga, vėl prašeko:

— Tiesa, klebonas Survila labai apsi- džiaugė, kai pasakiau, kad tamsta parvaž- juoji. Ketino atėlti — pasikalbėti. O mes dar nuo savęs užkvietėm...

Tėvas aštriai dėbterėjo į mane ir stū- ga nusisuko. Jis žiūrėjo tiesiai ir visai pri- save. Rodos be galo susidomėjo savo sar- toko klubais. Jie grakščiai raitėsi, lyg ka- hareto žansonetės, ir abuolė brandumė žvilgėjo prieisais.

Kai vėl prabilo tėvas, kažkoks nuolai- dumas, lyg atsilpaitymas pasigūdo jo bals-

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR
GERKLIO LIGŲ
PRITAIKO AKINIUS
2859 W. 43rd STREET
Ofiso telefonas: Prospect 5-2227
Resid. telefonas: WAlbrook 5-2874
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val.
iš ryto ir nuo 7 iki 9 val. vak. Treč.
šeštadienį. Kita laiką pagal susitarimą.

Telefonas Prospect 4-3717
DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas diena po pietų 1-3; vak. 7-9
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadienį ir šeštadienį ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 64th PLACE
Phone: Republic 7-7665

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
PR 4-1795 arba 312-695-0523
425 N. LIBERTY ST. R. 25
ELGIN, ILL.
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
9404 WEST 71st STREET
Ofiso telefonas: Prospect 4-5949
Resid.: 381-2223
OFISO VALANDOS:
Pirmadienį, ketvirtadienį, nuo 10 iki 12 val.
antradienį, penktadienį, nuo 1-5 val. p. p.
Trečiadienį tikrai susitarus.

Ofiso telefonas: Virginia 7-0036
arba 776-4267
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akubrija ir moterų ligos
4157 ARCHER AVENUE
OFISO VALANDOS:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet.
Trečiadienį pagal sutarimą.

Ofiso telefonas: HE 4-1414, rez. RE 7-4867
DR. BR. GAIZONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų
kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir šeštadienį uždaryta.
Ofiso tel.: Portsmouth 7-4000
Resid. telefonas: Garden 3-7278

Grovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juška
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą.
Išskyrus trečiadienį ir šeštadienį.
2422 W. MARQUETTE ROAD

DR. A. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJŲ LIGŲ
2290 W. 51st STREET
Ofiso telefonas: Prospect 6-1795
Resid.: Triangle 3-2281
Priešimono valandos: Pirmadienį, Antradienį,
Ketvirtadienį ir Penktadienį 2-4 val. p. p.
ir 6-9 val. vak.
Kitu laiką pagal susitarimą.

Ofiso telefonas: PR 4-7778; rez. PR 4-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2859 W. 63rd STREET
Val.: pirmadienį ir ketvirtadienį 1-4 popiet.
antradienį ir penktadienį 8-8 val. vak.
Ofiso telefonas: HE 4-1818 arba RE 7-7700
Residencijos: PR 6-9861

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priešimono val.: nuo 9-11 val. ryto ir
nuo 4-8 val. popiet. Šeštadienį, nuo
9:00-2:00 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Phone: Milwaukee 6-7898
DR. A. MONTVIDAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Room 322
4016 WEST MADISON STREET
CHICAGO 24, ILL.
Valandos: kasdien nuo 10 ryto iki
8 p. p. Vakaraire: pirmadienį ir ketvirtadienį,
nuo 8 iki 6 val. vakaro.

Ofiso telefonas: CLWald 4-2896
Rez. telefonas: WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
Bendra praktika ir chirurgija
specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 SO. ASHLAND
Savaitės dienomis priešimono valandos
2-4 ir 6-9 val. vak.
Šeštadieniais 8-5 val. vak.
Trečiadieniais ir šeštadieniais uždaryta.
Ligonius priima tik susitarus telefonu.

Res. tel.: PR 7-4799
DR. L. SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLAPIO IR ŠLAPIMO
TAKŲ CHIRURGIJA
Ofiso telefonas: Madison 2-5574
71st St. 67-aa ir Campbell Avenue
(barnas), tel. 776-2899; 30 N. Michigan
Ave. Suite 808, tel. CE 4-7764.
Valandos pagal susitarimą.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGŲ
Ofiso telefonas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223 arba PR 6-5577

OFISO val.: pirmadienį, antradienį, trečiadienį
ir penktadienį 8-8 val. vak. Šeštadienį
nulis 8-4 val. po pietų ir kitu laiką
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonas: HEInlock 4-2123
Resid. telefonas: Gibson 8-6195
Priešimono valandos pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonu HE 4-2123
Jei neatšaukta, tai telefonas GI 8-6198
arba GI 8-6196

Ofiso telefonas: 847-8888; rez. PR 6-8250
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
754 WEST 35 STREET
(Kampana Halsted ir 85-os gatvės)
Priešimono valandos: kasdien 1-4 p. p.
ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p.
Trečiadienį ir šeštadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protėzės, Mod. Bandiniai.
Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDEJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Telefonas: Prospect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
DR. G. SERNER
LIETUVIŲ AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaios.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Treč. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10-3
val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 SO. CALIFORNIA, YArds 7-7381
Tikrina akis, pritaiko akinius,
keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 1 v. p. d. iki 8 val. (trečiadienį,
uždaryta), šeštadienį 10 ryto iki 1 p. p.

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai - pilna apdrauda
EKMA KAINA
E. SERNAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

MOVING
Apraustas perkraustymas
ir įvairių statymų.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituania Avenue
Tel.: Frontier 6-1882

GRADINSKAS
PIRK PAS
SPECIALISTĄ
Radiją, TV, Stereo Hi-Fi.
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Radijais • Fonografais • Hi-Fi
stereais

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio
iki penktadienio 10-11 val. ryto.
— Šeštadienį ir šeštadienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.
Vakaro šou: Pirmadieniais 7 v. v.
Tel.: HEInlock 4-2413
7159 SO. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO 28, ILL.

MOVING
APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS
IS TOLI IR ARTI
Naujiems administracija turi
daug gražių ir nebrangių knygų,
kurias galima tik už keis
dolerius įsigyti. Knyga yra geriausias
žmogaus draugas, tad ir Tamata įsigyk bent keletą tokių
draugų.

SKAITYK IR KITAM PATARAI
SKAITYTI "NAUJIENAS"

Montessori renesansas Chicagoje
Alcuin Montessori Mokyklos mokytojų paruošos kursų
baigtuvės ir Marijos Varnienės pagerbtuvės

Praeitą penktadienį, rugpjūčio 28 dieną, teko dalyvauti retose tos rūšies iškilmėse, būtent Montessori metodo mokytojų teoretinio apmokymo ALCUIN Montessori mokykloje užbaigimo ceremonijoje. Alcuin Montessori mokykla, 965 Lake Street, Oak Parke, yra Amerikos Montessori D-jos oficialiai akredituota institucija ir kad ji, direktoriui Urban H. Fleege, Ph. D., energingai vadovaujant, yra pradėjusi plataus masto Montessori metodo Chicagoje ir plačiau atgavimą, rodo tas faktas, kad šios vasaros paruošos programa išklaušė apie 40 mokytojų ir būsimųjų mokytojų. Baigusių teoretinį kursą studentės pereina internų programą: jos turės išstius metus dirbti praktišką darbą įvairiose Montessori mokyklose, ir negana to, per tuos metus bene kas mėnesį suvažiuoti į Alcuin mokyklą, seminariniams darbams. Taip teoretiskai ir praktiškai paruoštos studentės galės graduoti ir būti mokytojoms.

Kad Alcuin mokykla ruošia montessorietes ne vien Chicagoje, rodo toks faktas, kad viena ponija yra atvažiavusi specialiai iš Long Island pilnos programos išklaušyti, ir nors Rytuose yra kita Montessori mokykla, kurią yra baigusi ir viena mūsų eikagietė montessorietė mokytoja, bet longlandietė sakosi norinti išklaušyti ir pasidaryti mokytoja tikrojo Montessori metodo, kaip jį aiškino ir dėstė to metodo kūrėja Dr. Marija Montessori Italijoje ir kaip dabar dėsto ir skelbia vienintelė pasaulyje gyva likusi Dr. Marijos Montessori asmeninė bendradarbių p. Marija Varnienė. Mokyklą lankė ir viena lietuvaitė, ponija Juknevičienė, kuri šiose baigtuvėse ir dalyvavo.

Gal svarbiausia šių paruošos baigtuvių programos dalis buvo skirta Montessori idėjų sklėbėjoms ir jos metodo puoselėtojoms Amerikoje, atseit Chicagoje, ponios Marijos Varnienės pagerbtuvėms. Labai širdingus žodžius išreiškė Alcuin mokyklos direktorius Dr. Fleege, ir Mrs. Rosetta Rietz, didelė Montessori entuziastė ir šios mokyklos *spiritus movens*.

Alcuin Montessori mokykla veikia erdviame pataligame name, buvusioje Oak Park bibliotekoje. Visos studentės - kandidatės į geras montessorietes mokytojas - yra jaunos (ir gražios) moterys, daugumas jų turinčios savo vaikų ir norinčios savuosius, o drauge ir bendrai Amerikos vaikus gelbėti nuo "delinkvencijos", pasišventę tapti mokytojoms tokio metodo, iš kurio, kaip ligišolinė praktika Europoje ir jau čia Amerikoje parodė, galima daug gero tikėtis.

Iškilmes buvo kviestos ponija Varnienė, jos tvirtai išsijusi bendradarbių mokytoja Doma Petruitytė ir ponija Ozelenė, kuri taip pat pasišventusi daug kuo padeda šiai mokyklai, kurioje ir jos abudu vaikūčiai mokosi, ir Dr. Marijos Montessori metodui simpatizuojančių Naujienų žmogus - žemiau pasirašiusis. Susirinkus mokyklos teatro auditorijoje, susirinkimą pradėjo direktorius Dr. Fleege, svarbiausia savo kalboje pabrėždamas ką tik sumintų lietuvių nuopelnus tai idėjai ir jo vadovaujamai mokyklai. Po jo tuojau išėjo Mrs. Rosetta Rietz ir perkaltė ponija M. Varnienė specialiai dedikuotą raštą "A TRIBUTE TO MARIA VARNAS", kurį kaip nušviečiantį šios nušveičiusios lietuvių pedagogės gyvenimo ir veiklos vargus "per aspera ad astra" noriu čia nors dalinai perteikti: "Šįryt turiu didelę garbę ir

privilegiją išreikšti pagarbą didžiai moteriai, tikrai montessorietei - poniai Marijai Varnienėi. Bet kaip tai įvyko, kad tokia žymi moteris, kaip Marija Varnas, yra mūsų tarpe tikslu suteikti mums tikrosios Montessori žinojimą ir išmintį? Gimusi ir išauklėta Europoje ir tik vėlai savo amžiuje atvykusi į Jungtines Valstybes, negalėdama kalbėti angliškai, ji vis dėlto turi ką mums pranešti, ir mes džiaugiamės turėdami progą jos išklaušyti.

Visa tai prasidėjo prieš daugelį metų Maskvos universitete. Dėl I Pasaulinio Karo privarsta nutraukti savo studijas, ji susidomėjo Montessori metodu ir patapo didžiosios Daktarės mokinė. Ponija Varnienė buvo pirmoji Montessori metodo pionerė Baltijos valstybėse. Jos pastangomis pirmasis Montessori namas vaikams buvo atidarytas laikuojoj Lietuvoje sostinėje Kaune 1930 metais. Lankė vaikai nuo 2½ iki 10 metų amžiaus. Praėję šią mokyklą jie būdavo priimami į aukštesnes mokyklas be įstojimo egzaminų. Švietimo Ministerija tą Montessori vaikų namą laikė pavyzdiniu.

Suminėjusi prasidėjusias Lietuvos okupacijas, bėgimą į Vakarus ir 1949 metais pasiekimą draugingų Amerikos krantų, Mrs. Rietz pacitavo Mario Montessori, didžiosios pedagogės sūnui, žodžius, pasakyti Varnams ir Petruitytei jam 1962 metais lankant Chicagoj: "Šiup taip pergyventi karo baisenybes, seniems ir paliegtiems atvykti į svetimą kraštą, turėti dirbtuvėse užsidirbti pragyvenimą, ir po viso šito, tokiam šalto indiferentiškumo okeane sukurti mažą saulę ir mažą vaiko sielą..."

"Dievas leido man jus vėl sutikti. Aš nuvykau pas jus iš anksto neparuošęs - ir jie man buvo priėmė. Man tai buvo lyg būčiau įėjęs į šventovę. Ir jiems aš nusilenkiu nusizeminęs ir su pagarba, kokia yra galima išreikšti vienam iš didžiausių Marijos Montessori atminimo paminklų: pasišventimui gyvenimui toki, kokį ji tikėjo."

Toliau Mrs. Rietz savo kalboje pastebėjo, kaip tas pasišventimas buvo piktai suprastas kai kurių šovinistų ir pavyduolių žmogysčių (bigots and petty malcontents) pačių savo tautiečių tarpe, dėl kurių nuolatinių puldinėjimų ir piktųjų atakų jie turėjo savo didįjį darbą laiku nuo laiko kilnoti iš vietos į vietą, ir kaip nuo-

latinės smulkios ty piktųjų žmonių atakos priverė valdžią, prieš jos sveiką protą, atimti iš Varnų leidimą. "Rezultate šitie taurūs žmonės vėl jaučiasi atstumti nuo savo avajonės įsteigti idealių Vaikų namelių. Ir nors ši vėliausioji katastrofa buvo nelaiminga jiems, ji tam tikru būdu buvo laimė mums.

Be puikybės, bet išmintinga, švelni bet tvirti, iš lauko skaidrri ir rami, bet viduje veikli ir budri. Visada ir visuomet tar naujantį vaikui; neabejojanti, nedvejojanti savo tikėjime vaikui, visada ginanti vaiko teises savyje išvystyti žmogų. Tos yra tikrosios Montessori direktorės savybės.

Tokia yra Marija Varnienė! Po to buvo pakviesta pati ponija Varnienė pasakyti žodį. Pasirodo, ji iš anksto parašiusi ir poniai Ozelenai įteikusi anglių kalba perskaityti labai rimtai paruoštą Montessori metodo pagrįstą traktatą apie vaikų auklėjimą. Kaip vienas pagrindinių "senojo Montessori metodo" aiškinimas, ponios Varnienės kalba bus Naujienose idėta vėliau. Jai buvo įteikta didelė puokštė gėlių. Po to buvo parodyti du filmai iš vaikų auklėjimo Montessori metodu Varnų namuose pirmą vietą, vėliau jau "katakombose", kada tam tikros savųjų lietuvių grupės pradėjo pasakandiską Varnienės metodo ir jos pačios persekiojimą. Du filmai, abudu padaryti Mr. Don Rietz, labai vaizdžiai parodė, kaip mažiukai vaikai yra laimingi, galėdami "dirbti darbą" daug anksčiau, negu buvo nustatyta ligišolinės oficialės pedagogikos.

Baigus oficialę programos dalį, visi dalyviai susirinko mokyklos kavinėje, kur visi (visos) bendrai nusifotografavo.

Doma Petruitytė Alcuin mokykloje vaidino svarbiausią rolę ir šiame rengime buvo vienu kertinių akmenų, ir kas įdomiausia savitikiams pranešti, kad dėl jos (ir p. Marijos Varnienės) yra susivartę du stiprūs Chicago Montessori židiniai: Doma Petruitytė pastoviai (ir ponija Varnienė tiek, kiek ji išgali nepavargdama) yra kviečiamos ir tos pačios Alcuin mokyklos sekanciam sezonui, 1964-1965 metams, ir kitos Montessori mokyklos Wilmette. J. Pr.

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONĖS: DARBININKAI, BIZNINIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI, JIE ŽINO, KAD "NAUJIENAS" PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RASTUS

Susirinkimų ir parengimų
PRANEŠIMAI
— Joniškėdžių Labdoras ir Kuriros Klubas pirmas po atostogų susirinkimas įvyko antradienį, rugpjūčio 1 dieną 7:30 val. vak. Dirktio salėje, 4800 So. Talman Ave. Taigi, nariai ir narės, čia duodu jus žinoti, kad klubo susirinkimai yra perkelti iš sekandienio į pirmą antradienio vakarą kiekvieno mėnesio toj pacioj savaitėj.
J. Keturekis, rašt.

JEI NENORI ATSLIKTY
NUJO PASAULIO ĮVYKIŲ -
SKAITYK "NAUJIENAS" -
JOS TEIKIA GERIAUSIAS,
TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linhnamo arba lėdimo valandų
gradausmo gėdės ir valiniai, antkapų papuošimai ir sezoninės
lagamas gėdės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. - 586-1229

LOVEIKIS Telegrama
Vilniaus Pasaule
Dalis
KVIETKININKAS
Ošias Vestuvimas, Bankietams
ir Pagrobams
3314 So. Halsted St. YArds 7-7888

GUZAUSKU
BEVERLY HILLS 66LINVYDIA
GELES VIBOMS PROGOMS
3443 WEST 63rd STREET
Telefonas: PR 8-8833 ir PR 8-8834

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st STREET
Telefonas: Grovehill 6-2346-6
1410 So. 50th AVE., CICERO
Telefonas: TOwnhall 3-2108-9
TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorius
MAZEIKA & EVANS
6886 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
REPARACIJOS VERTA
REpublia 7-0090 REpublia 7-0091

John F. Eudeikis
Laidotuvių Direktorius
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

NARIAI
Chicagoje
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijų

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

GEORGE F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1139-1139

PETRAS BIELIUNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-5872

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Phone: COmmodore 4-2228

VASAITIS-BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

**BURNING TRASH
CAN TURN YOUR
FOREST TO ASH!**

Nine out of every ten forest fires are caused by man! Be very, very careful with fires, matches and smokes whenever you are outdoors.

PLEASE! Only you can PREVENT FOREST FIRES

MOVING
APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS
IS TOLI IR ARTI
Naujiems administracija turi
daug gražių ir nebrangių knygų,
kurias galima tik už keis
dolerius įsigyti. Knyga yra geriausias
žmogaus draugas, tad ir Tamata įsigyk bent keletą tokių
draugų.

JUOZAS NAUJOKAITIS
20275th 88th Chicago 36th St WAlbrook 5-9209

Laiškai iš Šiaurės

LEDŲ KALNAI MICHIGANO EZERE

Grįš laikai, kada norint baltąsias bangžuvas pamatyti, nebereiks važiuoti į Hudson Bay

Manitobos universiteto antropologijos departamento prof. William Mayor-Oakes ir McGill universiteto Montrealyje geologijos prof. Dr. John Elson su grupe talkininkų neseniai atliko nuodugnų tyrinėjimą, kaip prieš maždaug 11,700 metų ir 8,500 metų ledų gadyne su milžiniška ledų danga atsitraukė iš mūsų gyvenamųjų sričių į šiaurę ir kaip augalai, žvėrys ir žmogus, sekdami paskui atsitraukiantį ledyną, tose srityse įsivėisė ir apsigyveno. Mažo, labai šviesiai naktimis apšviesto švaraus Swan River (Gulbių Upės) miestelio rugpiūčio 20 d. laikraštis "Swan River" įsidėjęs tyrimų rezultatus santrauką, kuri, beabejo, bus įdomi ir Chicagoje gyvenantiems.

Maždaug prieš lygiai 10,000 metų prerijų lygumos tebebuvo po vidutiniškai 30 pėdų gilumo vandeniu, o vieną tūkstantį metų anksčiau, tai yra prieš 11,000 metų visas maždaug 200,000 ketvirtinių mylių lygumų plotas Manitoboj, Saskačevane, Ontario, šiaurinėje Dakotoje ir Minnesotoj tebebuvo 250 pėdų gilumo vandeniu apsemtas.

Tai buvo milžiniškas "saldus" vandens kontinentinis okeanas, jūra (kiti vadino Agasizo ežerą), kurios pietinis galas buvo atsirišęs į aukštumas, kurios skiria upes tekančias į Meksikos įlanką, o šiaurinis galas rubežiuosi su milžiniškuoju poliariniu ledynų klotu tuojau už 52 paralelės. Kadangi tai buvo didžiojo ledų kalno pietinis galas, suprantama, kad ledynui lėtai tirpstant ir atsitraukiant, nuo jo atlužinėjo milžiniški ir smulkesni

ledų kalnai, kurie patekė į kalbamąjį ežerą, jame plaukiojo, kaip šiandien panašios ledinės plaukioja Hudson Bay įlankoje, kur yra šiaurinių vėjų bei srovių atnešamos iš Kanados Poliarinio Arkipelago.

Agasizo ežeras arba "okeanas" Kanados ir Jungtinių Valstybių geologų ir geologinių organizacijų atvejais yra studijuotas ir vietose tyrinėtas per daugiau kaip 80 metų. To ežero dugno sąnašos šiandien teikia geriausią pasaulyje dirvožemį, o buvę to ežero papildiniai (beaches) sudaro tas šiandien prerijų lygumas įvairnandžias švelnias kalvas, aukštumas bei gerų žvyru, smėliu ir kt. statybai ir keliams naudingą medžiagą.

Agasizo ežeras susiformavo prieš maždaug 12,000 metų, kai ledų gadynei pradėjus nykti, tai yra Poliarinio ledų masyvo storumo dangai tirpti, išstipuro ledų vanduo, negalėdamas pro kalvas bei kalnus pietuose išbėgti į Meksikos įlanką, vakaruose kalvų atitvertas ir negalėdamas nutekėti į Mississippi upyną, susikaupė minėtu "saldaus vandens okeanu". Prof. Elson šią vasarą lėktuvų ir geležinkelio pagalba, ko neturėjo ankstybesnieji tyrinėtojai, apkelio ir ištyrė buvusio Agasizo ežero kranto vakarinę liniją nuo Traverso ežero Minnesotoj iki Nipawino, Saskačevane, apie 800 mylių ilgumo tarpą, rinkdamas durpių, medžių ir moliuskų liekanas (fossils), ieškodamas tikslių faktų, kaip ledų gadyne laikais čia santykiavo gyvoji gamta su negyvyja, besigrumdama su ledų invazija už savo egzistenciją. Jis nustatė, kad ledynams pradėjus tirpti, atsiradę vandenys per Traverso ežerą užtvindė aukštumą ir pagaliau išsiliejo į Mississippi upyną, o kai su laiku toji srovė išnėse Minnesotos slėnio dugno klotus, slėnį žymiai pagilindama, tuomet Agasizo ežero vandens lygis palaipsniui nukrito. Visi tie laipsniai yra aiškiai įskaitomi žvyro ir smėlio klotuose, kurie nusitęsia per šimtus mylių.

Ledyno dangai atsitraukus, sakoma ty tyrinėtojų pranešime, žemės pluta atsipalaidavusi nuo neapsakomo spaudimo, vėl iškilė dažnai vertikalinėmis (statmenimis) linijomis. Apie 10,500 metus ledynai (gletčeriai) atsitraukė į šiaurę nuo Superior ežero ir tuomet pasirodė pirmoji sausa žemė šiaurinėje Dakotoje ir Minnesotoje, ką parodo jau tuo periodu ten augę samanės ir medeliai. Pagaliau ledynas pasitraukė į Superior ežero rytinį galą, užtvendamas vandeniu nutekėjimą į rytus, ir rezultate ežeras tarp 10,000—9,000 metų vėl išsiliejo į pietus, bet vanduo jau nebeįstengė vėl išnešti Minnesotos slėnio dugno ir Agasizo ežero vandens paviršius ilgesniam laikui vėl pasidarė pastovus, sunėdamas didelius paplūdimius, žinomus kaip "Campbell Strand-

Britų jūrininkas neturėjo kur padėti savo lengvosios kepurės, o mesti jos nenorėjo. Užsidėjo jis ant savo šalmo ir ištekio būdu dalyvavo manevruose. Nežinia, ar vyresnieji jo už tai neapibars.

line" (Krantinė) Minnesotėje. Galų gale, ledynams dar labiau atsitraukus į šiaurę ir vandenims susisradus rytinį nutekėjimą per Nipigono ežerą (Ontario), Agasizo ežeras vėl ir pastoviai nuseko.

Galutinis buvusio kontinentinio "Okeano" nusausėjimas įvyko prieš 8,500 metus, kuomet jau ir Hudsono įlankoje ledynai aptirpo ir įlanka aptvino Poliarinės jūros vandeniu.

Senovėje buvęs daugiaspalvis horizontalinis, iš smėlio ir dumblu nuklotas Agasizo ežero dugnas, besitumiantį (ledyno) masių buvo sulaužytas, sujaugtas ir suverstas "aukštyn kojomis" ir šiandien miniatiūroje su dūmų visiškai tokį pat vaizdą, kaip ir daugelis klotų Uolų Kalnųose (Rocky Mountains). Atliudyte, kai tuomi išaiškinamas ir Priškambrinės uolos klotų statmenai suvertas šiaurinėje Manitoboje ir Ontario.

Šiaip ar taip, prieš 10 tūkstančių metų nereikėjo važiuoti prie Hudsono įlankos, norint ledų kalvų, baltųjų meškų ir baltųjų bangžuvių pamatyti. Jos atplaukdavo į Čikagą iki pačių Sandūnų. Bet dėl to nėra ko nusiminti, gal kitų dešimties tūkstančių metų nebereiks laukti, kol vėl Arktika savo buvusias teritorijas užims, nes kaipda ženklai rodo, kad ji ne juokais to siekia. Kada čia Chicagoje tarp rugpiūčio 10 ir 13 buvo atvėję, Winnipege haftimis temperatūra buvo nukritusi iki šalimo laipsniai, Saskačevane vietomis keliais laipsniais žemiau šalimo, o grįždamas iš Hudson Bay, sutikau iš Lynn Lake grįžtantį jauną indėną, kurs ten tėvui padėjęs žvejoti giliųjų vandenų upėtakių (trautus), sakėsi gavęs grįžti į Swan River, kadangi ten užėjo sniego pūga, kuri privariusi 2 colių dangą ir pėdos storumo pūsnis, tik į kelintą dieną aptirpo, ir tai nebe visiškai.

Beje, jis papasakojo, kad tėvas su savo brigada prigaudė 30,000 svarų upėtakių, bet vietoje parduoti turėjo po 5 centus svarą, ir labai džiaugiasi per sezoną uždirbęs \$1,800.

Aklasmematė

GERBIAMAS NAUJIENŲ PRIETELI. PAAUKODAMAS NAUJIENŲ MAMŲ FONDUI ATLIKI DIDELI IR GARBINGA DARBA. KIEKVIENA DIDELI AR MAŽA AUKA BUS TINKAMAI ĮVERTINTA.

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

WINE SALESMEN
WITH LARGE RETAIL CONCERN

Must be familiar with domestic and imported wines. Sales experience preferred. Desirable hours and excellent employee benefits. Please submit brief resume of your work history and experience (including your knowledge of wines). Also age and salary required.

WRITE
A. & R. Agency, Box W. S.,
225 W. WASHINGTON ST., CHICAGO, ILL. 60606

Socialinės apsaugos įstatymui 25 metai

76 Kongreso 1939 m. priimtas Social Security Act papildomas per 25 metus pasidarė svarbiausiu įstatymu

Prieš 25 metus 1939 m. rugpiūčio 10 d., prezidentas Franklin Delano Roosevelt pasirašęs 76-jo Kongreso priimtą bilijū padarė jį įstatymu, pavadintu Social Security Act Amendment of 1939.

Tuomet mažai kas dėl to įstatymo tesijaudino, dėlto kad mažai kas tuomet įsivaizduoti galėjo, jog tas įstatymas per tik bertainį šimtmečio palies beveik kiekvieno amerikiečio ir jo šeimos gyvenimą.

Šiandien Socialinio draudimo įstatymui švenčiant savo sidabrinį jubiliejų, Mrs. Rosa Webber, Socialinės Apraudos apygardos įstaigos vedėja, 1775 W. Ogden ave., pareiškė spaudai tą 1939 metų aktą pavadino "svarbiausia kada nors šioje šalyje padaryta įstatymdavystė socialinės apraudos srityje". Tas papildymas (amendment) padėjo pagrindą dabartiniams socialinės apraudos įstatymui, kuriuo mėnesines pensijas (benefitus) gauna ne tik į pensiją išėję darbininkai, bet ir nuo jų išlaikymo priklausantieji ir dar nesąjaukintieji dirbti darbininkai ir mirusių darbininkų likę našlės-našlaičiai.

"1939 metų amendamentas", sako Mrs. Webber, "padarė socialinį apraudimą šeimos programa, o nebe vien tik į senatvę pensiją pasitraukusio darbininko. Nuo tada ši specialinės apraudos programa įvairiais papildymais padarė tokią pažangą, jog dabar pagrindinė apsauga yra užtikrinta ar tai duoną uždirbančiojo mirties, ar ligos, nedarbingumo ar senatvės atveju. Šiandien devyni iš dešimties žmonių per socialinės apraudos aktą susidaro sau ir savo šeimoms aprūpinimo garantiją. Per laikotarpį nuo 1939 m. iki 1964 m. socialinės apraudos išmokėjimams yra išmokėta jau daugiau kaip 100 milijonų dolerių — apie 80 milijonų į senatvės pensiją išėjusiems darbininkams ir jų šeimoms ir arti 25 milijonai mirusių darbininkų našlės-našlaičiams. Čia dar neįskaitoma sumos, išmokamos nedarbingiems likusiems. Šiandien daugiau kaip 19 milijonų žmonių gauna kas mėnesį savo socialinės apraudos išmokėjimus ir 1965 metais tas apsidraudusiųjų skaičius sieks jau 20 milijonų.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

PLEASE!

ONLY YOU CAN PREVENT FOREST FIRES

Senasis ir naujasis Tokio. — Vakariniai drabužiai dominuoja Tokio gatvėse, ir šlovėja, nors ir apsirėngusi senoviški sėda žuota, bet turi naujovišką dėgė šuklėtė.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

Paskolos, perkant namus, daromos ilgais terminais ir žemais nuomimais mėnesiniais išimokėjimais.

Dėl visų informacijų, kreipkitės į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
JOHN J. KAZANAUSKAS, prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

K. VALDIS REAL ESTATE
RE 7-7200 — 2458 W. 69th St. — RE 7-8534

6 KAMB. 1 1/2 vonios, įrengtu rūsiu mūrinis. Arti Marquette Parko 13 me. tu 39 pėdų sklypas, garažas ir visokie patogumai. Požeminė laistymo sistema, centraliniai vėsinčiai bei daug kitų priedų. Apie \$30,000.

5 KAMB. mūrinis, arti Nabisco, naujas šildymas, garažas. \$17,900.

2 AUKŠTŲ MŪRINIS, 7 metų senumo, po 3 mieg., atskiros garo šild.

8 BUTŲ MEDINIS po 4 kamb., gerai įrengtas, atskiri garo šild., apie \$4,000 nuomos metams, imokėti \$3,000, galima ir daugiau, savininkas finansuoja.

5 KAMB. MŪRO NAMAS, apyl. 64th ir Cicero Ave., garo šild., kaina \$10,500, imokėti \$1,000.

DIDELIS 2 BUTŲ MŪRAS, 6 ir 5 kamb., garo šild., garažas, Marquette Parko. \$26,900.

KARALISKAI PLATUS, 7 kamb., gelsvų plytų mūras, riešuto medis, "Magi" karpetai, kilmingai įrengtas rūsys, visur "air condition", mūro garažas. reikia matyti. Marq. Parko.

Prasome pas mus teirautis dėl visokių namų ir nejudamo turto.

BUTŲ NUOVAVIMAI
DRAUDIMO AGENTŪRA PATARNAUKA VISAIŠ DRAUDIMO REIKALAIŠ

BELL — REALTY
J. BACEVICIUS

6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-2233

ŠATAS REALTY
4936 WEST 15th STREET
Office: OL 6-2233

CICERO
2 BUTŲ MEDINIS, 5 ir 5 kamb., pilnas rūsys: baras, virtuvė ir tualetas. Pilna kaina \$17,000.

CICERO — PARK HOLME
2 BUTŲ MŪRINIS, 2 auto garažas.

2 atskiros šildymo garo sistemos. Bargenas už \$22,500.

NAUJAS MŪRINIS
2 BUTAI PO 3 miegamuosius, spalvotos vonios, plytelėmis išklotas rūsys. Karšto vandens garo šiluma.

CICERO 50, ILLINOIS
Residence OL 2-8907

DIDŽIAUSIAS IR GERIAUSIAS NAMŲ IR BIZNŪ PASIRINKIMAS
♦ APDRAUDA ♦ NOTARIJATAS

LEONAS REAL ESTATE
2735 West 71st Street WAlbrook 5-6015

MEDINIS 2x4, rūsys, garažas, Brighton Parke. \$13,900.

MŪRINIS, 2x4 ir 2 kamb. rūsy, Brighton Parke, netoli naujos bažnyčios, švarus.

MEDINIS BUNG., 5 kamb., su valg., centr. šild., Marquette Parke.

MŪRINIS, 2x6, puikus, \$23,500, Brighton Parke.

MŪRINIS, 9 butai, tvirtas, geros pajamos.

ŠIMAITIS REALTY
2737 W. 43rd STREET
Tel. CL 4-2390

PERKAME, PARDUODAME, MAINOME įvairaus dydžio namus visur. Parūpiname paskolą, visokerpią apdraudą, veikia notariatas.

NORVILA
REAL ESTATE AND BUILDERS
2658 West 59th Street
PProspect 8-5454

GAGE PARKE
originalus 4 butų mūrinis, did. kambariai, mod. vonios, mūrinis garažas, \$5,000 metinių pajamų \$41,000.

A. NORKUS REAL ESTATE
2405 West 51st St. WA 5-5030

CEMETERY LOTS FOR SALE
Kapinių sklypai pard.

PARDUODU LOTA Tautinėse kapinėse. Skambinti Juozapui Ažukui. Tel. YA 7-2828

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

A. ABALL ROOFING
Ikurta prieš 50 metų STOGŲ DENGIMAS IR RINOS

MES TAISOM, DAZOM RINAS, nuotekamuosius vamzdelius ir išopam smalsi vėjų ilgesniam naudojimui: naujos rinos įtaisomos iš nerūdijančio metalo, kurio nereikia daryti. Plokščių ir iškištų stogų taisymas, smalinimas ar naujai uždengimas. Kaminalai ir "smokestack" pertaisomi ir užtaisomi — "tuckpointing". Mes atliekam lauko darymą, mūro užlaidymą — "tuckpointing" ir cemento darbus.

PILNAI APSIDRAUDĖ. Darbas garantuotas. Nemokamas įkainavimas.

Atidara visą laiką
Skambinkit
LA 1-8047 arba RO 2-8778
Dirname Hemos metu.

A. ABALL ROOFING CO.
Skubiai atlieka darbą ir pilnai jį garantuoja.

NAUJIENOSE GALI RASTI KIEKVIENAS IR APIE VISKĄ

LEO'S SINCLAIR SERVICE
Leonas Franckus, Sav.
Stabdžiai, sankabos, transmisijos (Standartinės ir Automatinės) ir motorų remontas. — Towing. 5759 So. WESTERN AVE. Tel. PR 8-9533

S-T-R-E-T-C-H
YOUR DOLLARS
Call: Frank Zapolski 3208 1/2 W. 95th St. GR 4-4339 4-8454

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Ir kitus kraštus
P. NEJZINSKAS, 4065 Archer, Chicago 32, Ill. Tel. YA 7-3980

GARBAGE DRUMS
WITH COVERS & HANDLES
30 & 50 gal. Free delivery
5757 S. Halsted & 5622 S. Racine
Tel. 224-4362 — 434-1113

SIUNČIAMIS SIUNTINIAI
Į LIETUVĄ IR KITUS KRAŠTUS.
DIDELIS PASIRINKIMAS MEDZIAGŲ IR KITŲ PREKIŲ.
EXPRESS GIFT PARCEL CO.
3320 S. HALSTED ST.
LA 3-2021
L. KAVALIUSKIENĖ
Atidaryta darbo dien. 9—6 val.
Pirm. ir ketvirt. 9—9 val. vak.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAI PAT IR MAIŠTĄ SIUNČIA
licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

3212 S. Halsted St., Chicago 8, Ill. Tel. CA 5-1864
2439 W. 69 St. ir 2608 W. 69 St., Chicago 29, Ill.
Telef. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageldamų prekių PAPIGINTOMIS KAINOMIS.
Akordeonai, sluvamos mašinos, skalbimo mašinos, automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Šov. Sąjungos sandėlių.
Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

PASKUTINĖS NAUJIENOS
Toronto Lietuvių Choro "VAPAS" plokštelės stereo — \$4.00, HI-FI — \$5.00.
Ratamos mašinėlis su lietuvių ir kitų kalbų raidynais. Kaina nuo \$50.00.
Šias prekes galima siųsti ir į Lietuvą.

Visiškai slėptinai reikalauja krepšio!

J. KARVELIO PREKYBOS NAMUS
2715 West 71st Street Chicago, Illinois Tel. 471-1424